

Nederlandse Plattelands Strategie 2007-2013

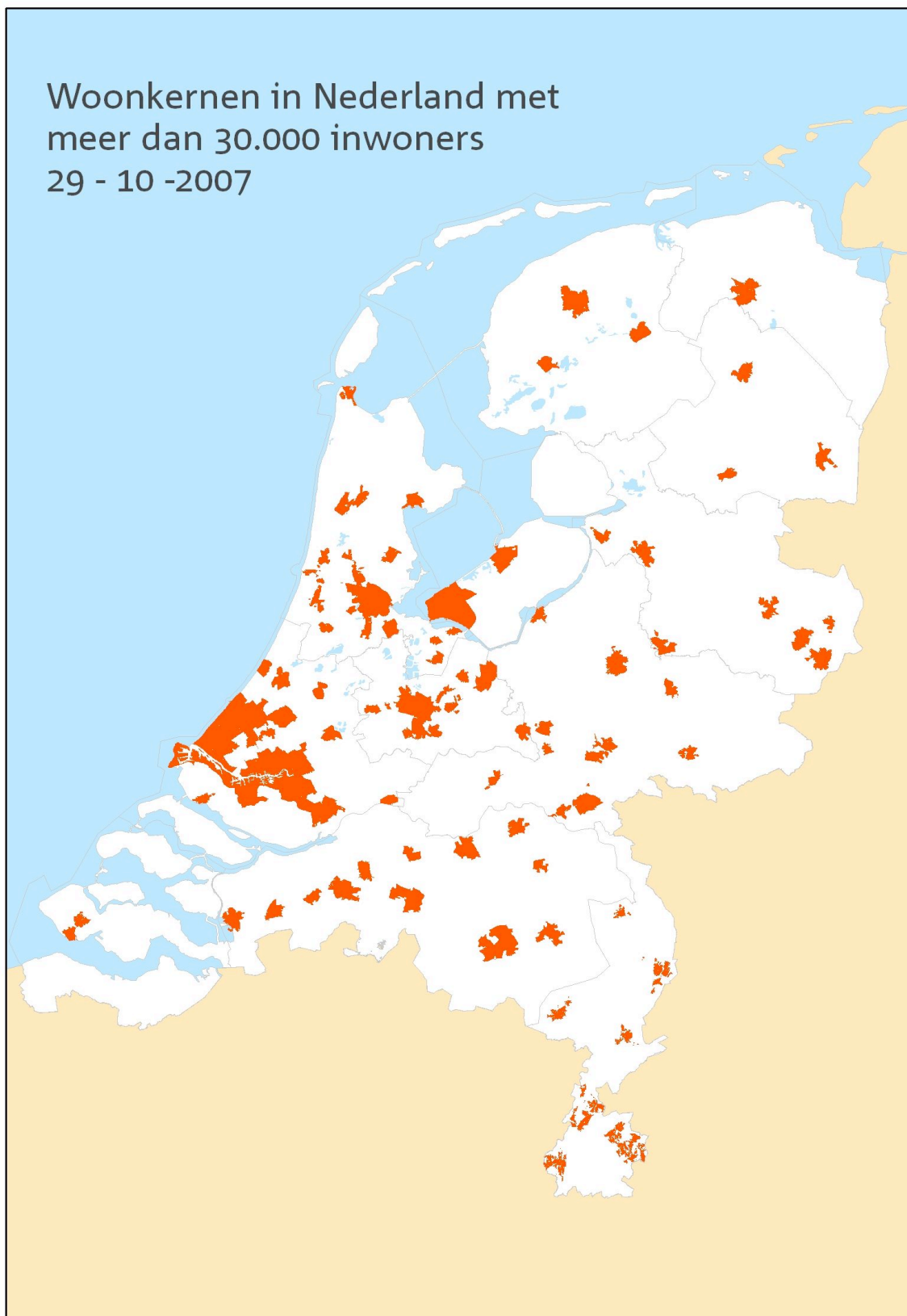
Bijlagen

November 2007

Inhoud

Bijlage 1. Het Nederlandse platteland, gedefinieerd als het niet-stedelijk gebied inclusief dorpen en kleine steden tot 30.000 inwoners	3
Bijlage 2. Accenten per regio	4
Bijlage 3. Maatregelkeuze	7
Bijlage 4. Opgaven voor deelsectoren van de landbouw	8
Bijlage 5. Doel- en contextgerelateerde baseline-indicatoren	12
Bijlage 6. SWOT-tabel	98
Bijlage 7. Lijst van betrokken maatschappelijke organisaties	102

Bijlage 1. Het Nederlandse platteland, gedefinieerd als het niet-stedelijk gebied inclusief dorpen en kleine steden tot 30.000 inwoners



Bijlage 2. Accenten per regio

Het is van belang oog te hebben voor de relatief grote verschillen die tussen de landsdelen bestaan, zowel naar de aard van de problematiek die er speelt als naar de mate waarin onderscheiden maatschappelijke veranderingen er van betekenis zijn. Zo wordt de stedelijke druk op het platteland met name in het westen van het land gevoeld en is het op peil houden van het voorzieningenniveau vooral in het noorden een opgave. De SER geeft aan dat, hoewel de algemene situatie van het landelijk gebied niet in grote mate afwijkt van die in de steden, plaatselijk wel degelijk specifieke problematiek een rol kan spelen. De SER noemt daarbij werkgelegenheid, woningnood, het verdwijnen van voorzieningen en het opvangen van de vraag naar recreatie. Binnen het POP wil Nederland daarom ruimte geven aan maatwerk op regionaal niveau.

Onderstaand een regionale inkleuring van de situatie. Het gaat hier om een beschrijving, niet om keuzen die (in het kader van het POP) gemaakt worden. Het stuk beschrijft zaken die gerelateerd zijn aan alle assen van het POP, met eigen accenten per landsdeel, en geeft een aantal mogelijkheden voor verdere ontwikkeling.

Het platteland in het noorden van het land heeft een economie die vooral afhankelijk is van landbouw en kleinschalig MKB. De prijsverlagingen als gevolg van de hervormingen van het Europese landbouwbeleid zal in deze regio vooral de melkveehouderijen en akkerbouwbedrijven raken. Zo moet een melkveehouderijbedrijf bij een ongewijzigde bedrijfsvoering rekenen op een inkomensdaling van 16 tot 31%. Voor bedrijven met suikerbietenteelt kan de daling in besteedbaar inkomen oplopen tot meer dan 20%. Verwacht mag worden dat de werkgelegenheid in de agrarische sector door deze inkomensontwikkelingen verder zal afnemen. Veel landbouwbedrijven zoeken verbreding in hun bedrijfsvoering door combinaties met bijvoorbeeld natuurbeheer of zorgfuncties, of ze richten hun bedrijfsvoering op meer onderdelen van de voedselproductie (bijv. kaasmaken of verkoop aan huis). Maar schaalvergroting in de landbouw zal ook veranderingen in de structuur van de gebieden tot gevolg hebben. Zo zullen veel bedrijfsgebouwen vrijkomen, waardoor aan de rand van dorpen ruimte voor nieuwe bestemmingen ontstaat.

Vanwege de grote samenhang met de verwerkende clusters in Noord-Nederland zijn door de veranderingen in het landbouwbeleid tevens ingrijpende consequenties voor werkgelegenheid bij de toeleverende en verwerkende bedrijven te voorzien. De grootschalige, marktgerichte landbouwondernemers zullen de bedrijfsvoering aan moeten passen om de concurrentie aan te kunnen. Om stand te houden tijdens dit omschakelingsproces moeten in de totale agrarische kolom bakens verzet worden. Het belang van specialisatie en goed functionerende ketens neemt daarmee toe.

Anno 2000 beschikte 15% van de kernen kleiner dan 3000 inwoners in het Noorden gelijktijdig over 'basisvoorzieningen' (huisarts, basisschool, buurtwinkel), landelijk is dat 30%. Deze afbrokkeling van het voorzieningenniveau gaat nog steeds door. Door de toegenomen mobiliteit en door nieuwe mogelijkheden op het gebied van ICT is een grotere fysieke afstand tot voorzieningen wellicht minder een probleem dan vroeger. Maar in bepaalde delen van het platteland is de optelsom van sociaal-economische achterstanden, gebrekkige cohesie, achterblijvende participatie en ontoereikende zorg en voorzieningen voor ouderen (vervoer) wel problematisch. De voorwaarden voor een bloeiende agrarische- en MKB-sector worden daar wankel.

In verstedelijkend Oost-Nederland verandert het karakter van het platteland van een agrarische productieruimte in een ruimte met een veelzijdige gebruiksfunctie, waarin maatschappelijke wensen als wonen, werken, landschap, natuur en recreatie een steeds belangrijker rol gaan vervullen. De kern van de problematiek op het platteland is hier dat op veel plaatsen bedrijvigheid, landbouw, recreatie, wonen, natuur en landschap en andere functies elkaar in de weg zitten. De economische functies in het landelijk gebied worden beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden, met alle nadelige gevolgen van dien voor de ruimtelijke kwaliteit, de economische vitaliteit en de leefbaarheid.

Vanwege de bijdrage van de landbouw aan de regionale economie en vanwege haar belang voor het beheer van de open ruimte en het landschap blijft een concurrentiekrachtig landbouwbedrijfsleven voor Oost-Nederland belangrijk. Het beleid is erop gericht de ondernemers de ruimte te geven en op onderdelen te ondersteunen; enerzijds om de ontwikkeling naar marktgerichte en duurzame landbouw te kunnen realiseren, anderzijds om negatieve ontwikkelingen ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit te kunnen bijsturen. Verbetering van de ruimtelijke structuur van de intensieve veehouderij vindt plaats in landbouwontwikkelingsgebieden die zijn aangewezen in het kader van de Reconstructie. Innovatie in de landbouwsector vindt onder meer plaats via het project Food Valley.

Maar ook in het oosten van Nederland zal de komende jaren naar verwachting een versnelling van het aantal bedrijfsbeëindigingen in de agrarische sector plaatsvinden. Daar waar het aantal landbouwondernemers afneemt, ontstaat de noodzaak tot ontwikkeling van nieuwe dragers van het landschap: wonen, zorg en andere combinaties. Ook het behoud en het herstel van het cultuurhistorisch erfgoed zal een behoorlijke inspanning vergen.

In dit deel van het land is het MKB van grote betekenis voor de plattelandseconomie, goed voor meer dan 80% van de totale werkgelegenheid. Delen van de MKB-sector staan onder druk: door internationalisering en schaalvergroting verdwijnen kleine en middelgrote ondernemingen (m.n. in de detailhandel) uit het dorpsbeeld, als eerste in de kleine kernen. Bovendien speelt ook hier de problematiek van de bedrijfsopvolging. Voor het MKB ligt de uitdaging voor de komende jaren in het ontwikkelen of behouden van innovatieve slagkracht en ondernemerschap. De noodzaak hiertoe wordt nog versterkt door het belang van het MKB voor de vitaliteit van de dorpen. In samenhang daarmee is het scheppen van een gunstig vestigingsklimaat voor wonen en werken een opgave voor de komende jaren, juist voor jonge mensen.

In het westen is vooral de stedelijke druk op het platteland kenmerkend. Bevolkingsgroei en welvaartstoename zorgen voor blijvende uitbreidingen van de stedelijke bebouwing en de vraag naar infrastructuur en bedrijfslocaties gaan daarin mee. Ondertussen zoekt de stedeling op het 'krimpende' platteland naar rust, ruimte en beleving van het landschap. De vraag naar recreatieve mogelijkheden is nog steeds groeiende. De ligging van de open agrarische cultuurlandschappen nabij de stedelijke kerngebieden brengt behalve ruimtelijke claims van stedelijke functies ook ongewenste milieueffecten met zich mee zoals verstoring, versnippering en verrommeling die de kwaliteit van gebieden aantast.

Ondanks de kansen die de intensieve wisselwerking tussen stad het platteland biedt, krijgen ook in dit deel van het land landbouwbedrijven steeds meer te maken met omstandigheden die een gezonde bedrijfsvoering bemoeilijken en worden bedrijfsuitbreidingen en bedrijfsopvolging een steeds nijpender probleem. Specifiek voor het westen telt daarbij dat niet alleen de effecten van de landbouwhervormingen en nieuwe milieueisen hun effect doen gelden, maar dat ook hoge grondprijzen en het beperkte grondaanbod een factor van betekenis zijn. Innovatie en verbreding van de bedrijfsvoering zijn sleutelbegrippen voor de toekomst. De ligging in een stedelijke omgeving biedt daarbij volop kansen voor economische diversificatie: beheer van landschap en natuur zijn voorbeelden van een maatschappelijk gewaardeerd 'bijproduct' van de primaire productie.

In de westelijke veenweiden zijn de productieomstandigheden voor de landbouw verre van optimaal: het hoge waterpeil in combinatie met grondsoort en smalle percelen, heeft tot gevolg dat de draagkracht gering is en optimale mechanisatie bemoeilijkt wordt. Bovendien zijn er geringe mogelijkheden tot ontwatering zonder dat dit negatieve effecten heeft op de veenbodem. Deze natuurlijke beperkingen verzwakken de economische concurrentiepositie van de landbouw. Het aantal bedrijfsbeëindigingen is dan ook relatief groot. Maar de landbouw blijft wel nodig om het platteland te onderhouden en visueel open te houden.

In de Nota Ruimte wordt onderstreept dat de tuinbouwfunctie in vijf locaties van internationaal belang, de zogenaamde greenports, via herstructurering en vernieuwing behouden blijft en versterkt wordt. Het gaat daarbij om verbetering van de economische concurrentiepositie in combinatie met impulsen voor de ruimtelijke kwaliteit. Vier van deze greenports liggen in het westen van het land: de tuinbouw onder glas in het Westland/Oostland en Aalsmeer en daarnaast de Bollenstreek en het sierteeltgebied Boskoop. Dankzij technologische ontwikkelingen leveren investeringen in nieuwe kassen vanuit

milieuoogpunt aanzienlijke voordelen op, met name ten aanzien van energie en CO₂. Investeren in duurzaamheid is vaak alleen mogelijk in combinatie met schaalvergroting. Dit biedt mogelijkheden om de landschappelijke inpassing gebiedsgericht beter vorm te geven. Goede bereikbaarheid en ontsluiting zijn daarbij essentieel: herstructurering moet leiden tot betere infrastructuur, dikkere vervoersstromen en transportbesparing van en naar de greenports.

In Zuid-Nederland is het aantal agrarische bedrijven vooral tussen 1996 en 2002 fors afgenomen. Daarbij zijn er wel regionale verschillen: in Zeeland groeit de veehouderij de laatste 10 jaar door inplaatsingen van elders, terwijl deze in Limburg snel afneemt. Voor de akkerbouw geldt juist het omgekeerde. De landbouw heeft zich de laatste jaren in Zuid-Nederland vooral gericht op het zo efficiënt mogelijk produceren van bulkproducten. Daardoor is de plattelandseconomie in Oost-Brabant en Noord- en Midden-Limburg sterk afhankelijk geworden van de intensieve veehouderij en in Zeeland en West-Brabant van de akkerbouw. Zoals ook voor andere regio's geldt, komt de inkomenspositie en werkgelegenheid in de akkerbouw onder steeds grotere druk te staan. Ook in de melkveehouderij zal sprake zijn van inkomensverliezen, wat overigens voor een deel door schaalvergroting kan worden opgevangen. Milieudoelen vragen om een extensief grondgebruik, maar dit is ten gevolge van de hoge grondprijzen niet rendabel.

Uit toeristisch en landschappelijk oogpunt vraagt de samenleving om behoud van de (ogenschijnlijk) kleinschalige melkveehouderij met koeien in de wei. Zeeland en Limburg zijn de twee meest toeristische provincies van Nederland, dankzij hun landschappelijke en culturele aantrekkelijkheid. Maar het Zuid-Nederlands toerisme moet zich wel steeds meer inspanningen getroosten om haar internationale marktpositie te behouden. Het vasthouden en binnenhalen van de toeristische consument vereist het nauwlettend volgen van en adequaat inspelen op zijn wensen. Dit zal zich moeten vertalen in investeringen in de kwaliteit van accommodaties, in creativiteit rond arrangementen en in dienstverlening, verbonden aan het nauwlettend volgen van de wensen van de klant.

Sterke sectoren met groeipotentie zijn nog altijd de glastuinbouw, de boomkwekerij en de sierteelt. Het vestigingsklimaat van deze sectoren behoeft een stevige impuls. Zuid Nederland werkt aan de structuurversterking van de landbouw en de integrale kwaliteit van haar landelijk gebied door voor de dierlijke sectoren meerjarige reconstructieplannen uit te voeren. Door haar meest waardevolle delen van het landschap aan te wijzen als benadeeld gebied, al dan niet in combinatie met de aanwijzing tot Nationaal of Regionaal Landschap, wil Zuid ruimte bieden aan de grondgebonden landbouw. Dit zijn ook de gebieden waar met voorrang agromilieumaatregelen, zoals groene en blauwe diensten worden gefinancierd, mede met het oog op uitvoering van de Kaderrichtlijn Water.

Kansen bieden de grote potentie van de agrologistiek en kennisinfrastructuur van de Zuid-Nederlandse agribusiness. Greenport Venlo vormt de schakel tussen de Greenports uit het westen van Nederland en het Ruhrgebied. De distributiefunctie voor voedsel strekt zich uit van havens en mainports, zoals Rotterdam, Terneuzen en Antwerpen, richting het Duitse en overig Noord-West Europese achterland.

Bijlage 3 Maatregelkeuze

De systematiek van de vier assen uit de Plattelandsverordening volgend, zal Nederland gezien de in par. 2.3 van de strategie genoemde doelen, het POP met name focussen op de volgende maatregelen:

As 1, versterking concurrentiekracht landbouw:

- kennisverspreiding;
- gebruik maken van adviesdiensten;
- bedrijfsmodernisering (waaronder investeringssteun specifiek gericht op jonge boeren);
- verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten;
- steun voor samenwerking (in de keten) bij innovatie;
- verbeteren en ontwikkelen infrastructuur (landinrichting voor de landbouw);
- ondersteunen landbouwers bij het voldoen aan communautaire normen op het gebied van milieubescherming;
- ondersteunen boeren die meedoen aan voedselkwaliteitsschema's;
- ondersteunen producentengroepen (informatie- en promotie-activiteiten).

As 2, verbetering van natuur, milieu en landschap door landbeheer:

- betalingen aan boeren in andere gebieden met natuurlijke handicaps (probleemgebieden);
- agro-milieumaatregelen;
- betalingen in kader van Natura 2000 en KRW (vanaf 2009);
- ondersteuning van niet-productieve investeringen: (agro)milieudoelen en verhogen natuurwaarde;
- eerste bebossing van landbouwgrond.

As 3, diversificatie platteland:

- diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten;
- steun voor de oprichting en ontwikkeling van ondernemingen;
- bevorderen toeristische activiteiten (agro-toerisme);
- basisvoorzieningen voor de plattelandseconomie en –bevolking;
- instandhouding en opwaardering landelijk erfgoed;
- verwerving van vakkundigheid, dynamisering en uitvoering.

As 4, leader-aanpak (lokale ontwikkeling):

In het kader van de Leader-as zal uitvoering worden gegeven aan:

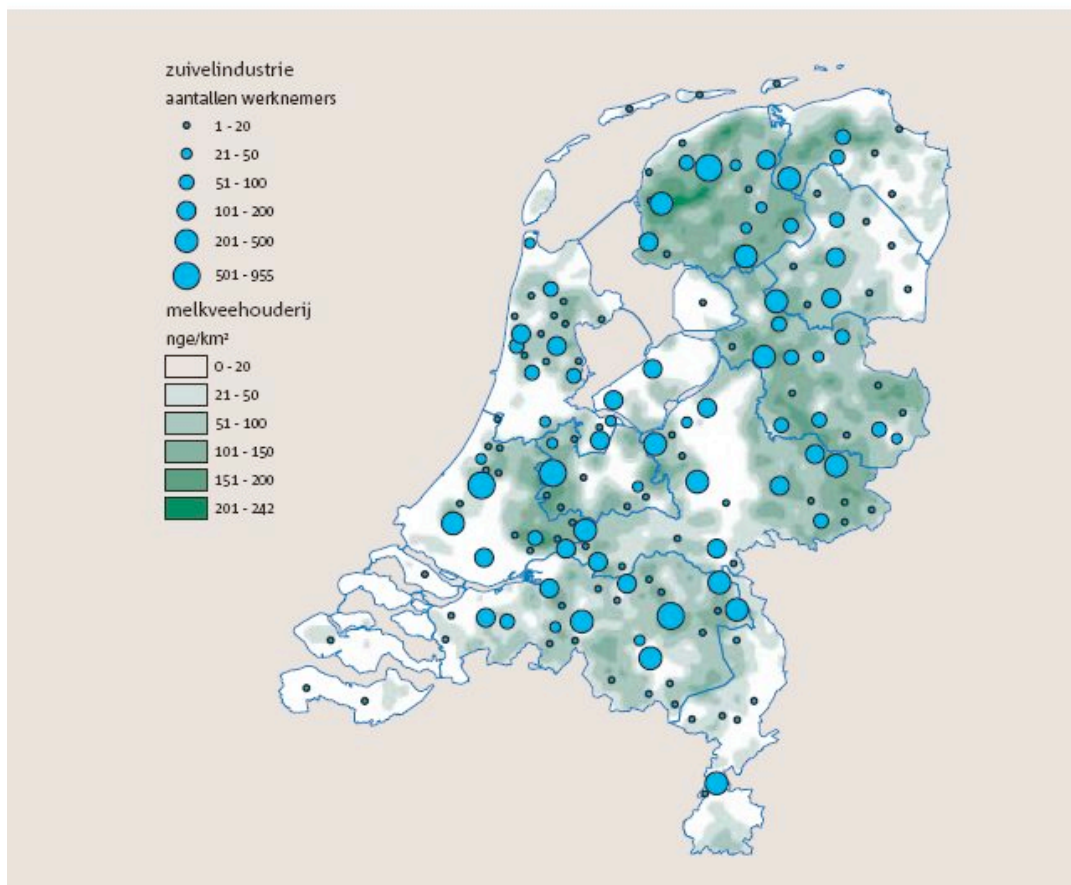
- a) de verwezenlijking van de plaatselijke ontwikkelingsstrategieën, waarin doelstellingen zullen worden gerealiseerd als genoemd in de assen 1, 2 en/of 3;
- b) de uitvoering van samenwerkingsprojecten tussen gebieden;
- c) de verwerving van vakkundigheid, de dynamisering van het gebied en het beheer van de plaatselijke groep.

Bijlage 4 Opgaven voor deelsectoren van de landbouw

Voor de verschillende sectoren in de land- en tuinbouw zien de opgaven volgens 'Kiezen voor Landbouw' er op hoofdlijnen als volgt uit¹.

Melkveehouderij/zuivelsector

Voor de melkveehouderij/zuivelsector wordt verwacht dat deze ook bij verder liberalisering van de zuivelmarkt en afbouw van de inkomenssteun blijft bestaan en mogelijk zelfs zal groeien ten opzichte van Europese regio's waar de productieomstandigheden en de infrastructuur minder zijn. Er zullen echter kostprijsverlagingen plaatsvinden die nopen tot schaalvergroting en verhogen van de efficiency onder andere door beter bedrijfsmanagement. Onder druk van de mest- en ammoniakregelgeving zal een aantal bedrijven de veedichtheid moeten laten dalen.



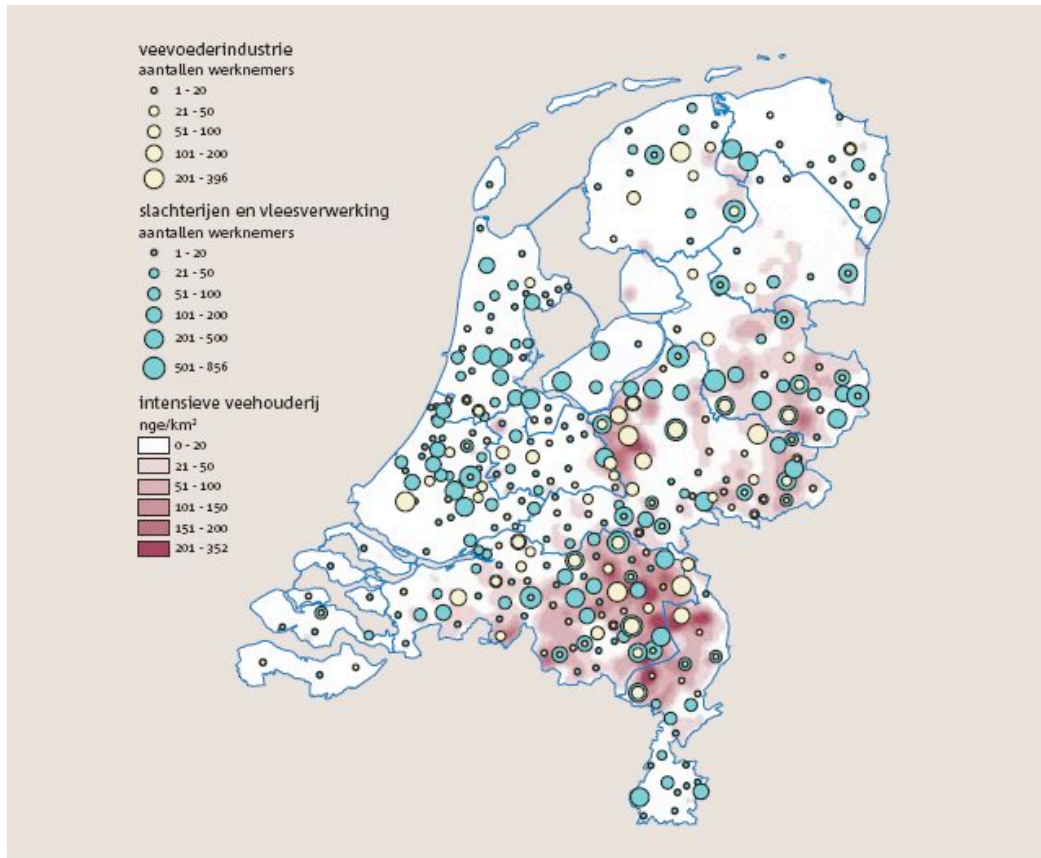
Bron: *Het Nederlandse agrocluster in kaart* (LNV, 2004)

Een aantal bedrijven zal (moeten) zoeken naar nieuwe inkomsten op en/of naast het melkveebedrijf: natuur, rust, recreatie, zorg, kinderopvang, excursies en educatie kunnen inkomsten genereren. De zuivelsector zal moeten zoeken naar product- en procesinnovaties om meerwaarde te genereren en te kunnen blijven concurreren. Verwacht wordt ook dat de zuivelindustrie blijft zoeken naar mogelijkheden om internationaal te groeien. Tegelijkertijd zal de melkveehouderij moeten blijven werken aan het behoud van het maatschappelijk draagvlak; de melkveehouderij is de grootste ruimtegebruiker in Nederland en van belang voor het instandhouden van het cultuurlandschap. De opgaven voor de sector zijn het grootst in gebieden waar de milieuomstandigheden het meest kwetsbaar zijn: de N2000-gebieden en gebieden met 'gestapelde' milieudruk.

¹ Kiezen voor landbouw, p. 70 en verder.

Intensieve veehouderij

De Nederlandse intensieve veehouderij heeft moeilijke jaren achter de rug. Uitbraken van dierziekten, daling van het comparatieve prijsvoordeel door het dalen van de Europese graanprijzen en stijgende kosten voor o.a. milieu en dierenwelzijn hebben geleid tot het verzwakken van de concurrentiepositie van de sector.

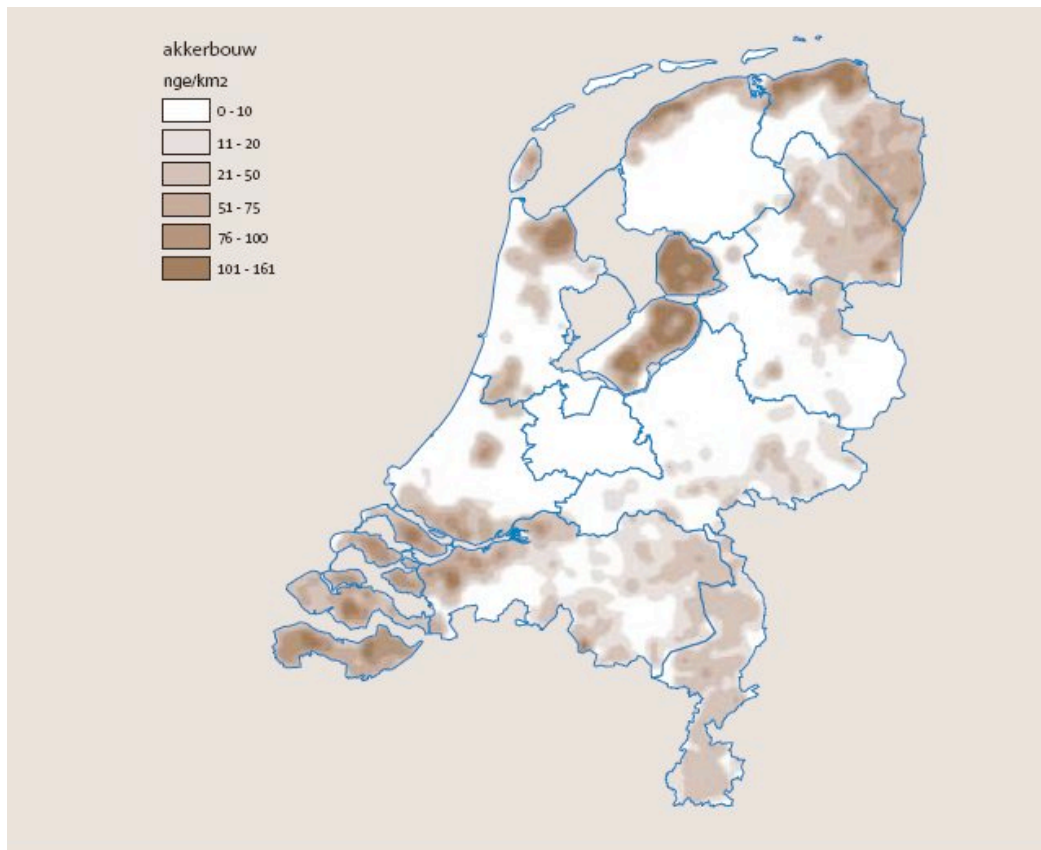


Bron: *Het Nederlandse agrocluster in kaart* (LNV, 2004)

Desalniettemin is er een markt in Noordwest-Europa voor een vers kwaliteitsproduct en liberalisatie van de handel biedt kansen voor export van de delen die minder waard zijn. Grote uitdaging voor de sector is om door goede samenwerking in de keten te komen tot verlaging van de kosten en beperking van de risico's op uitbraken van dierziekten. Verdere investeringen zijn nodig in het verbeteren van dierenwelzijn, milieuprestaties en ruimtelijke kwaliteit om te voldoen aan maatschappelijke wensen en eisen.

Akkerbouw

Akkerbouwbedrijven zullen meer moeten gaan samenwerken in de keten én met de veehouderij om te komen tot kostprijsverlaging. Daarnaast is krachtenbundeling nodig om technologische vernieuwingen van de grond te krijgen. De sector zal de milieubelasting verder moeten verminderen door (beter) gebruik te maken van natuurlijke processen (agrobiodiversiteit) en door inzet van technologie. Voorts zullen agromilieumaatregelen nodig zijn voor de veelal gemengde bedrijven in de kwetsbare gebieden waar de Natura 2000 gebieden zijn gelegen op zand of lössgrond en waar veelal sprake is van een gestapelde milieuproblematiek.



Bron: *Het Nederlandse agrocluster in kaart* (LNV, 2004)

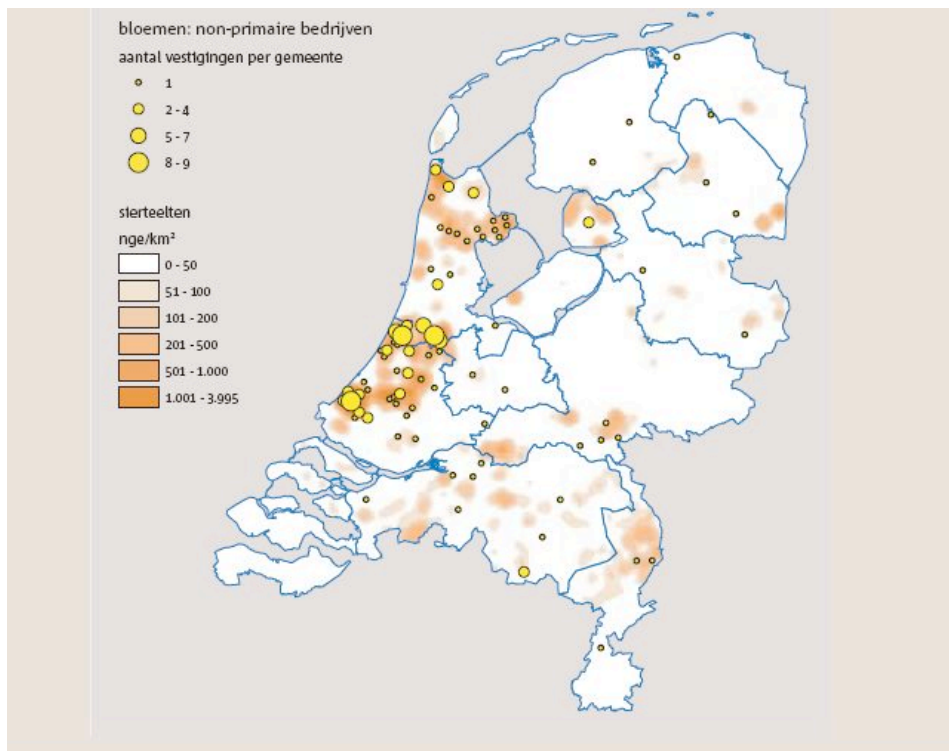
Tuinbouw

Nederland heeft een belangrijke functie in de internationale handel in **tuinbouwproducten in het algemeen**. De glastuinbouw is relatief sterk op de export gericht: bijna 90% van de verdiensten is met buitenlandse afzet verbonden. De huidige sterke concurrentiepositie is te danken aan de combinatie van gespecialiseerde toelevering, handel en logistiek, een hoog technologisch en organisatorisch kennisniveau en een gunstige geografische ligging. De glastuinbouw is geconcentreerd in bepaalde delen van het land, met name in het Westen en rond Venlo. Door de aard van de productie is glastuinbouw zeer aanwezig in het landschap. De glastuinbouw is een van de meest innovatieve sectoren in de Nederlandse landbouw. De sector als geheel en individuele ondernemers daarbinnen moeten alleen of in samenwerking constant bezig zijn om te kunnen blijven concurreren in de Europese en wereldmarkt en om bestaande problemen van de sector op te lossen: teeltoptimalisatie, productinnovatie en verhogen van de kwaliteit van producten, ketenintegratie, schaalvergroting, meervoudig ruimtegebruik, verminderen van (licht)hinder, verlagen van het energiegebruik (tot en met het ontwikkelen van technieken om energie op te wekken). Technologische innovaties kunnen bijdragen aan verdere verduurzaming van de productie. Greenports bieden ruimte voor structuurversterking.

De **groente- en fruitsector** zal zijn positie in de keten moeten versterken, vooral ten opzichte van de supermarkten. Technologische vernieuwing en een imagoverbetering moet leiden tot oplossing van het gebrek aan geschikt personeel en het terugdringen van de arbeidskosten. In de fruitsector is het van belang de samenwerking in de keten te verbeteren. Bovendien kunnen investeringen in verbetering van de milieuprestaties in met name de glastuinbouw leiden tot efficiëntere productie, wat een dubbel voordeel oplevert.

De Nederlandse **sierteeltsector** is in veel opzichten toonaangevend, maar ook deze sector kent een aantal uitdagingen. Zo zal het aanbod moeten worden aangepast aan de wensen van 'nieuwe' afnemers als grootwinkelbedrijven en tuincentra en van 'flower providers'. Een belangrijke opgave ligt

er op het terrein van milieu: de milieubelasting, met name in de bollenteelt, moet verder worden teruggebracht. Ook hier kunnen met name in de glastuinbouw milieuinvesteringen uitmonden in een efficiëntere productie.



Bron: *Het Nederlandse agrocluster in kaart* (LNV, 2004)

Bijlage 5 Doel- en contextgerelateerde baseline-indicatoren

LEI, 13 februari 2006

Toelichting

Deze fact sheets bevatten data voor 36 baseline indicatoren en 24 context indicatoren, bedoeld voor gebruik in de NPS en POP2. Afhankelijk van het beschikbare datamateriaal, worden de data op nationaal, provinciaal of COROP-niveau gepresenteerd. Ook zijn de data waar mogelijk gegroepeerd naar 'intermediate rural regions' (provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland en Zeeland) en 'predominantly urban regions' (provincies Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg).

Doelgerelateerde baseline indicatoren

Indicator 1	Economic development (measured as GDP (in PPS)/capita, EU 25 = 100) in PPS)
-------------	---

Table 1.1 GDP/capita in the provinces of the Netherlands, 1995-2002

	in PPS/capita		in PPS/capita, EU25=100	
	1995	2002	1995	2002
Groningen	21759.1	30027.8	142.8	141.8
Friesland	15282.0	21188.8	100.3	100.1
Drente	15361.8	19822.9	100.8	93.6
Overijssel	15735.3	21890.0	103.3	103.4
Gelderland	16072.9	22265.2	105.5	105.2
Flevoland	13965.3	19133.1	91.7	90.4
Utrecht	21867.5	32710.1	143.6	154.5
Noord Holland	21097.6	30197.2	138.5	142.6
Zuid Holland	19095.1	26946.1	125.4	127.3
Zeeland	17731.4	22388.8	116.4	105.8
Noord Brabant	17853.7	25578.6	117.2	120.8
Limburg	16036.4	22604.9	105.3	106.8
Nederland	18318.5	25847.2	120.3	122.1
EU-25	15232.6	21170.1		

Source: Eurostat, database (website)

Table 1.2 GDP/capita in the intermediate rural and predominantly urban regions in the Netherlands, 1995-2002

	in PPS/capita		in PPS/capita, EU25=100	
	1995	2002	1995	2002
intermediate rural regions ¹⁾	17140.7	22900.29	112.5	108.2
predominantly urban regions ²⁾	18521.4	26361.54	121.6	124.5
Nederland	18318.5	25847.2	120.3	122.1

1) Provinces of Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland and Zeeland; 2) Provinces of Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Noord-Brabant and Limburg (NUTS2 regions).

Source: Eurostat, database (website).

Table 1.3 GDP/capita in the NUTS3 regions of the Netherlands, 1995-2002

	in PPS/capita		in PPS/capita, EU25=100	
	1995	2002	1995	2002
Oost-Groningen	11360.4	15481.5	74.6	73.1
Delfzijl en omgeving	15654.7	20719.1	102.8	97.9
Overig Groningen	27187.7	37538	178.5	177.3
Noord-Friesland	16892.6	22581.9	110.9	106.7
Zuidwest-Friesland	12780.6	17894.8	83.9	84.5
Zuidoost-Friesland	13877.3	20627.3	91.1	97.4
Noord-Drenthe	14832.5	20239.8	97.4	95.6
Zuidoost-Drenthe	16605.6	19303	109	91.2
Zuidwest-Drenthe	14634.6	19921.5	96.1	94.1
Noord-Overijssel	16658	24148.1	109.4	114.1
Zuidwest-Overijssel	16546.3	21275.5	108.6	100.5
Twente	15030	20788.5	98.7	98.2
Veluwe	16130.7	22884.4	105.9	108.1
Achterhoek	15056.8	19874.6	98.8	93.9
Arnhem/Nijmegen	17119	23521.8	112.4	111.1
Zuidwest-Gelderland	14350.1	20696.4	94.2	97.8
Flevoland	13965.3	19133.1	91.7	90.4
Utrecht	21867.5	32710.1	143.6	154.5
Kop van Noord-Holland	13665.2	19046.1	89.7	90
Alkmaar en omgeving	14503.5	20990.6	95.2	99.2
IJmond	19186.8	20427.5	126	96.5
Agglomeratie Haarlem	16945	23325.6	111.2	110.2
Zaanstreek	15205.5	21477.1	99.8	101.4
Groot-Amsterdam	26996.1	39943.1	177.2	188.7
Het Gooi en Vechtstreek	18799.5	27050.7	123.4	127.8
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	16136.6	22967.8	105.9	108.5
Agglomeratie 's -Gravenhage	21633.2	30887.3	142	145.9
Delft en Westland	21282.2	31411.4	139.7	148.4
Oost-Zuid-Holland	15272.1	22715.2	100.3	107.3
Groot-Rijnmond	19845.3	26718.4	130.3	126.2
Zuidoost Zuid-Holland	16790.1	25164.6	110.2	118.9
Zeeuwsch-Vlaanderen	23085.6	26526.4	151.6	125.3
Overig Zeeland	15522.5	20729	101.9	97.9
West-Noord-Brabant	18577.4	26866.2	122	126.9
Midden-Noord-Brabant	15105.8	21550.3	99.2	101.8
Noordoost-Noord-Brabant	18926.2	27139.9	124.2	128.2
Zuidoost-Noord-Brabant	18195.5	25650.6	119.5	121.2
Noord-Limburg	16902.7	22860.2	111	108
Midden-Limburg	15678.5	21969.6	102.9	103.8
Zuid-Limburg	15796.7	22712.9	103.7	107.3
Nederland	18318.5	25847.2	120.3	122.1

Source: Eurostat, database (website).

Indicator 2	Employment rate (employed persons/total population (25_64 y.o.) Eurostat Labour Force Survey, 2004
-------------	---

Table 2.1 Employment rate in the provinces of the Netherlands, 1996-2004

	1996	2004
Groningen	52.6	59.9
Friesland	54.5	62.1
Drente	57.2	62.5
Overijssel	55.4	62.2
Gelderland	62.2	66.1
Flevoland	58.3	63.6
Utrecht	62.8	67.2
Noord Holland	61.0	66.0
Zuid Holland	59.0	64.4
Zeeland	58.8	63.4
Noord Brabant	59.2	64.6
Limburg	56.7	62.6
Nederland	58.7	64.2

Source: CBS-Statline.

Table 2.2 Employment rate in the intermediate rural and predominantly urban regions in the Netherlands, 1996-2004

	1996	2004
intermediate rural regions ¹⁾	56.2	62.4
predominantly urban regions ²⁾	59.1	64.5
Nederland	58.7	64.2

Source: CBS-Statline.

Table 2.3 Employment rate in the NUTS3-regions of the Netherlands, 1996-2004

	1996	2004
Oost-Groningen	53.5	57.6
Delfzijl en omgeving	50.0	60.5
Overig Groningen	52.7	60.7
Noord-Friesland	53.0	63.1
Zuidwest-Friesland	56.3	59.4
Zuidoost-Friesland	57.5	61.2
Noord-Drenthe	58.8	64.7
Zuidoost-Drenthe	55.4	59.3
Zuidwest-Drenthe	57.7	65.1
Noord-Overijssel	56.5	61.8
Zuidwest-Overijssel	57.5	67.3
Twente	54.4	61.1
Veluwe	57.8	62.5
Achterhoek	60.1	64.0
Arnhem/Nijmegen	57.5	63.8
Zuidwest-Gelderland	59.6	65.6
Flevoland	62.2	66.1
Utrecht	62.8	67.2
Kop van Noord-Holland	60.9	64.9
Alkmaar en omgeving	58.4	63.4
IJmond	58.0	65.6
Agglomeratie Haarlem	64.1	66.7
Zaanstreek	62.1	69.8
Groot-Amsterdam	61.4	66.4
Het Gooi en Vechtstreek	60.1	66.0
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	62.4	69.3
Agglomeratie 's -Gravenhage	60.4	66.1
Delft en Westland	62.3	64.1
Oost-Zuid-Holland	59.9	67.4
Groot-Rijnmond	56.6	61.6
Zuidoost Zuid-Holland	58.5	63.6
Zeeuwsch-Vlaanderen	62.9	65.7
Overig Zeeland	57.4	62.5
West-Noord-Brabant	60.1	66.1
Midden-Noord-Brabant	58.0	64.8
Noordoost-Noord-Brabant	60.0	64.5
Zuidoost-Noord-Brabant	58.5	62.9
Noord-Limburg	59.8	66.3
Midden-Limburg	58.4	64.6
Zuid-Limburg	54.6	60.5
Nederland	58.7	64.2

Source: CBS-Statline.

Indicator 3	Unemployment (unemployed persons as % of population 15-64) Eurostat Labour Force Survey
-------------	--

Table 3.1 Unemployment in the provinces of the Netherlands, 1996-2004

	1996	2004
Groningen	7.3	5.6
Friesland	5.7	4.7
Drente	5.3	5.4
Overijssel	4.7	4.2
Gelderland	4.3	5.9
Flevoland	4.4	4.0
Utrecht	4.0	3.8
Noord Holland	5.0	4.4
Zuid Holland	4.8	4.3
Zeeland	4.2	3.3
Noord Brabant	4.3	4.3
Limburg	4.9	4.5
Nederland	4.8	4.4

Table 3.2 Unemployment in the intermediate rural and predominantly urban regions in the Netherlands, 1996-2004

	1996	2004
intermediate rural regions ¹⁾	5.6	5.0
predominantly urban regions ²⁾	4.6	4.3
Nederland	4.8	4.4

Table 3.3 Unemployment in the NUTS3-regions of the Netherlands, 1996-2004

	1996	2004
Oost-Groningen	6.9	6.1
Delfzijl en omgeving	8.3	5.3
Overig Groningen	7.8	5.4
Noord-Friesland	5.6	4.1
Zuidwest-Friesland	6.3	4.3
Zuidoost-Friesland	5.5	6.0
Noord-Drenthe	4.4	5.0
Zuidoost-Drenthe	5.4	5.3
Zuidwest-Drenthe	6.4	6.0
Noord-Overijssel	4.5	3.6
Zuidwest-Overijssel	5.7	5.1
Twente	4.3	4.4
Veluwe	3.9	3.3
Achterhoek	4.4	4.3
Arnhem/Nijmegen	5.4	4.8
Zuidwest-Gelderland	2.7	3.2
Flevoland	4.3	5.9
Utrecht	4.0	3.8
Kop van Noord-Holland	5.0	4.0
Alkmaar en omgeving	3.2	4.6
IJmond	3.6	2.5
Agglomeratie Haarlem	3.5	4.9
Zaanstreek	4.9	2.8
Groot-Amsterdam	5.8	4.9
Het Gooi en Vechtstreek	3.9	5.0
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	2.7	2.7
Agglomeratie 's -Gravenhage	4.9	4.3
Delft en Westland	3.9	2.8
Oost-Zuid-Holland	3.7	3.2
Groot-Rijnmond	5.9	5.4
Zuidoost Zuid-Holland	4.8	4.2
Zeeuwsch-Vlaanderen	4.3	2.9
Overig Zeeland	4.1	3.4
West-Noord-Brabant	4.5	4.4
Midden-Noord-Brabant	4.4	3.3
Noordoost-Noord-Brabant	3.8	4.3
Zuidoost-Noord-Brabant	4.6	4.7
Noord-Limburg	5.4	2.7
Midden-Limburg	4.0	4.4
Zuid-Limburg	5.0	5.6
Nederland	4.8	4.4

Indicator 4	Training and education in agriculture % farmers with basic and full education attained (Eurostat, FSS, 1999/2000)
-------------	--

Table 4.1 Training and education in agriculture % farmers with basic and full education attained

NL11	Groningen	NUTS 2	69.2
NL12	Friesland	NUTS 2	66.2
NL13	Drenthe	NUTS 2	66.4
NL21	Overijssel	NUTS 2	63.4
NL22	Gelderland	NUTS 2	61.8
NL23	Flevoland	NUTS 2	85.4
NL31	Utrecht	NUTS 2	53.7
NL32	Noord-Holland	NUTS 2	62.1
NL33	Zuid-Holland	NUTS 2	59.4
NL34	Zeeland	NUTS 2	66.1
NL41	Noord-Brabant	NUTS 2	66.4
NL42	Limburg (NL)	NUTS 2	68.1

Source: DG for Agriculture and Rural Development, Technical meeting on CMEF 30 November 2005- Document 6b.

Table 4.2 Aantal ondernemers, naar provincie, COROP en opleidingsnivo, 1999 (alleen bekend van persoonlijke ondernemingen, dus niet BV's/NV's)

		1 geen LBO - agrarisch	2 LBO agrarische of MBO/ HBO niet- agrarisch (on)voltooid	3 HBO of WO agrarisch	Totaal
01 Groningen	010 Oost-Groningen	573	980	126	1679
	020 Delfzijl en omstreken	263	375	57	695
	030 Overig Groningen	1430	2114	286	3830
01 Groningen Total		2266	3469	469	6204
02 Friesland	090 Noord Friesland	2002	2663	235	4900
	100 Zuidwest Friesland	735	1201	108	2044
	110 Zuidoost Friesland	1418	2045	151	3614
02 Friesland Total		4155	5909	494	10558
03 Drenthe	170 Noord Drenthe	675	853	90	1618
	180 Zuidoost Drenthe	831	1373	108	2312
	190 Zuidwest Drenthe	1350	1714	117	3181
03 Drenthe Total		2856	3940	315	7111
04 Overijssel	250 Noord Overijssel	3095	3513	217	6825
	260 Zuidwest Overijssel	988	1293	63	2344
	270 Twente	3727	3955	245	7927
04 Overijssel Total		7810	8761	525	17096
05 Flevoland	950 IJsselmeerpolders	1007	2205	354	3566
05 Flevoland Total		1007	2205	354	3566
06 Gelderland	330 Veluwe	3532	2928	163	6623
	340 Achterhoek	2888	4887	330	8105
	350 Arnhem/Nijmegen	1292	1897	166	3355
	360 Zuidwest Gelderland	2104	2079	146	4329
06 Gelderland Total		9816	11791	805	22412
07 Utrecht	420 Utrecht	2673	2361	153	5187

07 Utrecht Total		2673	2361	153	5187
08 Noordholland	480 Kop van Noordholland	2343	3022	231	5596
	490 Alkmaar en omstreken	531	614	46	1191
	500 IJmond	217	223	13	453
	510 Agglomeratie Haarlem	54	42	0	96
	520 Zaanstreek	100	67	4	171
	531 Amsterdam	86	53	4	143
	532 Overig Amsterdam	1227	1271	114	2612
540 Het Gooi en Vechtstreek		195	159	12	366
08 Noordholland Total		4753	5451	424	10628
09 Zuidholland	600 Aqgl. Leiden en	944	983	54	1981
	610 Aggl. 'sGravenhage	298	297	20	615
	620 Delft en Westland	1829	2101	126	4056
	630 Oost Zuidholland	1640	1566	83	3289
	641 Rijnmond	572	671	67	1310
	642 Overig Rijnmond	1300	1440	118	2858
	650 Zuidoost Zuidholland	925	979	76	1980
09 Zuidholland Total		7508	8037	544	16089
10 Zeeland	710 Zeeuwsch Vlaanderen	879	1225	155	2259
	720 Overig Zeeland	1521	1981	176	3678
10 Zeeland Total		2400	3206	331	5937
11 Brabant	780 West Noordbrabant	2601	3108	235	5944
	790 Midden Noordbrabant	2105	2697	145	4947
	801 Stadsgewest	488	598	45	1131
	802 Overig Nooroost	2449	3239	251	5939
	810 Zuidoost Noordbrabant	2776	3443	169	6388
11 Brabant Total		10419	13085	845	24349
12 Limburg	870 Noord Limburg	2198	3014	172	5384
	880 Midden Limburg	1360	1543	116	3019
	890 Zuid Limburg	993	1214	92	2299
12 Limburg Total		4551	5771	380	10702
Grand Total		60214	73986	5639	139839

Bron:

Indicator 5	Age structure in agriculture (ratio: %farmers<35/ >=55years old)
-------------	--

n_bedrijven		type							Grand Total
prov	lftklasse	1 akker- bouw	2 tuinbouw	3 blijvende teelten	4 grond- gebonden veehouderij	5 intensieve veehouderij	99 gemengd		
01 Groningen	2 jd 50	390	44	20	700	50	87	1291	
	3 50-60	400	29	13	500	26	75	1043	
	4 od 60	450	26	30	713	15	84	1318	
02 Friesland	2 jd 50	149	55	13	2052	82	62	2413	
	3 50-60	129	38	13	1545	28	52	1805	
	4 od 60	185	7	8	1799	24	53	2076	
03 Drenthe	2 jd 50	350	85	35	868	77	129	1544	
	3 50-60	324	48	26	640	51	113	1202	
	4 od 60	337	25	15	926	29	118	1450	
04 Overijssel	2 jd 50	175	87	61	2391	382	288	3384	
	3 50-60	142	45	33	1833	288	267	2608	
	4 od 60	245	38	36	2916	226	413	3874	
05 Flevoland	2 jd 50	563	91	63	130	11	101	959	
	3 50-60	488	81	24	95	12	92	792	
	4 od 60	202	25	29	73	2	42	373	
06 Gelderland	2 jd 50	209	433	427	2262	533	407	4271	
	3 50-60	172	248	232	1702	327	298	2979	
	4 od 60	277	185	273	2566	253	486	4040	
07 Utrecht	2 jd 50	18	58	89	884	68	81	1198	
	3 50-60	18	35	62	653	35	62	865	
	4 od 60	28	36	94	907	42	77	1184	
08 Nrdholland	2 jd 50	252	935	59	836	13	130	2225	
	3 50-60	213	617	47	710	13	102	1702	
	4 od 60	250	529	60	972	5	117	1933	
09 Zd holland	2 jd 50	264	1887	357	926	39	139	3612	
	3 50-60	235	1114	262	815	21	108	2555	
	4 od 60	306	838	220	1151	13	133	2661	
10 Zeeland	2 jd 50	750	90	160	180	26	164	1370	
	3 50-60	606	33	98	146	13	124	1020	
	4 od 60	766	43	100	178	10	133	1230	
11 Brabant	2 jd 50	763	789	557	2485	1417	737	6748	
	3 50-60	537	385	289	1518	562	450	3741	
	4 od 60	864	266	200	1799	341	563	4033	
12 Limburg	2 jd 50	347	481	227	570	402	330	2357	
	3 50-60	277	283	125	389	175	235	1484	
	4 od 60	455	188	125	561	128	313	1770	
99 Onbekend	2 jd 50	55	21	13	576	130	114	909	
	3 50-60	56	10	20	470	85	100	741	
	4 od 60	123	12	6	709	84	144	1078	
Grand Total		12370	10240	4521	41146	6038	7523	81838	

BRON, CBS-meitelling.

Indicator 6	Labour productivity in agriculture (GVA/AWU)
-------------	--

Table 6.1 Labour productivity in agriculture in the Netherlands, 2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005
GVA	9226.8	8649.3	8902.2	8229.7	8633.0
Labour input	211.4	210.3	207.1	203.0	200.0
Labour productivity	43.7	41.1	43.0	40.5	43.2

Source:

Indicator 7	Gross fixed capital formation in agriculture (millions of euro)
-------------	---

Table 7.1 Gross fixed capital formation (Excluding deductible VAT) (32+33), 2001-2004 (millions of euro)

jaar	miljoen euro
2001	3315
2002	3335
2003	3058
2004	3183

Bron: CBS, Landbouwrekening.

Table 7.2 -Gross fixed capital formation in agriculture in Dutch provinces, 2003 (millions of euro)

	province	Millions of Euro
nl11	Groningen	104.96
nl12	Friesland	172.7
nl13	Drenthe	107.23
nl21	Overijssel	234.69
nl22	Gelderland	394.18
nl23	Flevoland	113.59
nl31	Utrecht	89.49
nl32	Noord-Holland	312.94
nl33	Zuid-Holland	719.28
nl34	Zeeland	91.9
nl41	Noord-Brabant	598.45
nl42	Limburg (NL)	272.9

Indicator 8	Employment development of primary sector (1000 persons)
-------------	---

Table 8.1 Employment primary sector in the provinces of the Netherlands, 1996-2003

	1996	2003	Afname 1996-2003 (% p.j.)
Groningen	13	7	(8,5) ^{*)}
Friesland	16	13	(2,9)
Drente	10	7	(5,0)
Overijssel	21	15	(4,7)
Gelderland	31	27	(2,0)
Flevoland	7	5	(4,7)
Utrecht	7	5	(4,7)
Noord Holland	25	18	(4,6)
Zuid Holland	45	36	(3,1)
Zeeland	7	6	(2,2)
Noord Brabant	37	26	(4,9)
Limburg	16	16	0,0
Nederland	235	181	(3,7)

*) Getal tussen haakjes geeft aan dat het om een negatief getal gaat.

Source: CBS Statline.

Table 8.2 Employment primary sector in the intermediate rural and predominantly urban regions in the Netherlands, 1996-2003

	1996	2003	Afname 1996-2003 (% p.j.)
intermediate rural regions ¹⁾	53	38	(4,6)
predominantly urban regions ²⁾	182,0	143	(3,4)
Nederland	235	181	(3,7)

*) Getal tussen haakjes geeft aan dat het om een negatief getal gaat.

Source: CBS Statline.

Table 8.3 Employment primary sector in the NUTS3-regions of the Netherlands, 1996-2003

	1996	2003	Afname 1996-2003 (% p.j.)
Oost-Groningen	4	2	(9,4)
Delfzijl en omgeving	1	1	0,0
Overig Groningen	8	4	(9,4)
Noord-Friesland	7	6	(2,2)
Zuidwest-Friesland	4	3	(4,0)
Zuidoost-Friesland	5	4	(3,1)
Noord-Drenthe	3	3	0,0
Zuidoost-Drenthe	4	2	(9,4)
Zuidwest-Drenthe	3	2	(5,6)
Noord-Overijssel	9	6	(5,6)
Zuidwest-Overijssel	3	3	0,0
Twente	9	6	(5,6)
Veluwe	9	5	(8,1)
Achterhoek	12	9	(4,0)
Arnhem/Nijmegen	4	6	6,0
Zuidwest-Gelderland	6	7	2,2
Flevoland	7	5	(4,7)
Utrecht	7	5	(4,7)
Kop van Noord-Holland	12	8	(5,6)
Alkmaar en omgeving	2	3	6,0
IJmond	1	1	0,0
Agglomeratie Haarlem	1	0	(100,0)
Zaanstreek	1	1	0,0
Groot-Amsterdam	7	4	(7,7)
Het Gooi en Vechtstreek	1	1	0,0
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	6	4	(5,6)
Agglomeratie 's -Gravenhage	4	4	0,0
Delft en Westland	11	9	(2,8)
Oost-Zuid-Holland	7	6	(2,2)
Groot-Rijnmond	13	10	(3,7)
Zuidoost Zuid-Holland	4	3	(4,0)
Zeeuwsch-Vlaanderen	2	2	0,0
Overig Zeeland	5	4	(3,1)
West-Noord-Brabant	11	6	(8,3)
Midden-Noord-Brabant	5	4	(3,1)
Noordoost-Noord-Brabant	12	8	(5,6)
Zuidoost-Noord-Brabant	9	8	(1,7)
Noord-Limburg	10	10	0,0
Midden-Limburg	3	3	0,0
Zuid-Limburg	3	3	0,0
Nederland	235	181	(3,7)

*) Getal tussen haakjes geeft aan dat het om een negatief getal gaat.

Source: CBS Statline.

Indicator 9	Economic development of primary sector; GVA in primary sector (million euro) Eurostat, National Accounts
-------------	---

Table 9.1 Economic development of primary sector in the provinces of the Netherlands, 1995-2002

	1995	2002
Groningen	346.3	329.0
Friesland	808.7	776.0
Drente	431.0	408.0
Overijssel	811.1	664.0
Gelderland	1127.1	1021.0
Flevoland	393.8	415.0
Utrecht	366.0	335.0
Noord Holland	1097.3	1098.0
Zuid Holland	2593.8	2768.0
Zeeland	352.3	355.0
Noord Brabant	1428.3	1236.0
Limburg	680.8	663.0
Nederland	10436.4	10067.0

Source: Eurostat, National Accounts.

Table 9.2 Economic development of primary sector in the intermediate rural and predominantly urban regions in the Netherlands, 1995-2002

	1995	2002
intermediate rural regions ¹⁾	2332.1	2283.0
predominantly urban regions ²⁾	8104.3	7784.0
Nederland	10436.4	10067.0

Source: Eurostat, National Accounts.

Table 9.3 Economic development of primary sector in the NUTS3-regions of the Netherlands, 1995-2002

	1995	2002
Oost-Groningen	88.7	79.0
Delfzijl en omgeving	35.1	41.0
Overig Groningen	222.5	208.0
Noord-Friesland	394.7	375.0
Zuidwest-Friesland	156.4	157.0
Zuidoost-Friesland	257.5	244.0
Noord-Drenthe	107.9	131.0
Zuidoost-Drenthe	157.3	182.0
Zuidwest-Drenthe	165.8	96.0
Noord-Overijssel	342.6	268.0
Zuidwest-Overijssel	109.9	100.0
Twente	358.6	296.0
Veluwe	203.5	171.0
Achterhoek	424.1	320.0
Arnhem/Nijmegen	243.7	224.0
Zuidwest-Gelderland	255.9	306.0
Flevoland	393.8	415.0
Utrecht	366.0	335.0
Kop van Noord-Holland	538.8	524.0
Alkmaar en omgeving	98.1	105.0
IJmond	30.9	36.0
Agglomeratie Haarlem	7.0	7.0
Zaanstreek	20.2	21.0
Groot-Amsterdam	378.1	378.0
Het Gooi en Vechtstreek	24.4	25.0
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	247.5	224.0
Agglomeratie 's -Gravenhage	244.4	368.0
Delft en Westland	1086.9	1070.0
Oost-Zuid-Holland	313.0	344.0
Groot-Rijnmond	530.9	619.0
Zuidoost Zuid-Holland	171.1	142.0
Zeeuwsch-Vlaanderen	101.5	99.0
Overig Zeeland	250.7	256.0
West-Noord-Brabant	378.2	378.0
Midden-Noord-Brabant	254.9	194.0
Noordoost-Noord-Brabant	415.8	363.0
Zuidoost-Noord-Brabant	379.4	301.0
Noord-Limburg	426.8	441.0
Midden-Limburg	142.1	122.0
Zuid-Limburg	111.9	100.0
Nederland	10436.4	10067.0

Source: Eurostat, National Accounts.

Indicator 10	Labour productivity in food industry (GVA/employed) (1000 euro/employed) Eurostat, National Accounts
--------------	---

Nederland:	75.9
EU25:	50.5

Source: DG for Agriculture and Rural Development, Technical meeting on CMEF 30 November 2005- Document 6b.

Indicator 11	Gross fixed capital formation in food industry (million euro) Eurostat, National Accounts
--------------	--

Table 11.1 Gross fixed capital formation in food industry in the provinces of the Netherlands, 2000-2003

	2000	2003
Groningen	x	67.6
Friesland	79.8	105.7
Drente	43.1	x
Overijssel	83.7	103.2
Gelderland	179.8	185.9
Flevoland	27.3	20.2
Utrecht	83	x
Noord Holland	150.6	147.4
Zuid Holland	x	x
Zeeland	x	49.4
Noord Brabant	423.2	325.9
Limburg	x	x
Nederland	1487.6	1479.1

Source: Eurostat, National Accounts.

Indicator 12	Employment development in food industry (1000 persons)
--------------	--

Table 12.1 Employment in food industry in the provinces of the Netherlands, 1996-2003

	1996	2003	Groei 1996-2003 (% p.j.)
Groningen	5110	5579	1,3
Friesland	8935	8358	(0,9) *)
Drente	2702	3028	1,6
Overijssel	10058	9902	(0,2)
Gelderland	19228	17911	(1,0)
Flevoland	2985	4463	5,9
Utrecht	7151	6556	(1,2)
Noord Holland	14674	14345	(0,3)
Zuid Holland	21350	19280	(1,4)
Zeeland	3257	4021	3,1
Noord Brabant	31898	28900	(1,4)
Limburg	9329	8496	(1,3)
Nederland	136677	130839	(0,6)

*) Getal tussen haakjes geeft aan dat het om een negatief getal gaat.

Source: LISA.

Table 12.2 Employment in food industry in the intermediate rural and predominantly urban regions in the Netherlands, 1996-2003

	1996	2003	Groei 1996-2003 (% p.j.)
intermediate rural regions ¹⁾	22989	25449	1,5
predominantly urban regions ²⁾	113688	105390	(1,1)
Nederland	136677	130839	(0,6)

*) Getal tussen haakjes geeft aan dat het om een negatief getal gaat.

Source: LISA.

Table 12.3 Employment in food industry in the NUTS3-regions of the Netherlands, 1996-2003

	1996	2003	Groei 1996-2003 (% p.j.)
Oost-Groningen	1605	2193	4,6
Delfzijl en omgeving	123	189	6,3
Overig Groningen	3382	3197	(0,8)
Noord-Friesland	4458	4160	(1,0)
Zuidwest-Friesland	1375	1388	0,1
Zuidoost-Friesland	3102	2810	(1,4)
Noord-Drenthe	846	798	(0,8)
Zuidoost-Drenthe	917	1058	2,1
Zuidwest-Drenthe	939	1172	3,2
Noord-Overijssel	1963	2251	2,0
Zuidwest-Overijssel	2476	2140	(2,1)
Twente	5619	5511	(0,3)
Veluwe	8971	8926	(0,1)
Achterhoek	4962	4322	(2,0)
Arnhem/Nijmegen	3973	3476	(1,9)
Zuidwest-Gelderland	1322	1187	(1,5)
Flevoland	2985	4463	5,9
Utrecht	7151	6556	(1,2)
Kop van Noord-Holland	1562	2426	6,5
Alkmaar en omgeving	1232	1345	1,3
IJmond	703	647	(1,2)
Agglomeratie Haarlem	708	657	(1,1)
Zaanstreek	3911	3304	(2,4)
Groot-Amsterdam	4722	4900	0,5
Het Gooi en Vechtstreek	1836	1066	(7,5)
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	3839	3980	0,5
Agglomeratie 's –Gravenhage	2890	2242	(3,6)
Delft en Westland	835	740	(1,7)
Oost-Zuid-Holland	2561	2151	(2,5)
Groot-Rijnmond	8587	7966	(1,1)
Zuidoost Zuid-Holland	2638	2201	(2,6)
Zeeuwsch-Vlaanderen	768	1014	4,0
Overig Zeeland	2489	3007	2,7
West-Noord-Brabant	8514	7874	(1,1)
Midden-Noord-Brabant	4986	4570	(1,2)
Noordoost-Noord-Brabant	11059	9363	(2,4)
Zuidoost-Noord-Brabant	7339	7093	(0,5)
Noord-Limburg	2591	2554	(0,2)
Midden-Limburg	2541	2093	(2,7)
Zuid-Limburg	4197	3849	(1,2)
Nederland	136677	130839	(0,6)

*) Getal tussen haakjes geeft aan dat het om een negatief getal gaat.

Source: LISA.

Indicator 13	Economic development of food industry (million euro) Eurostat, National Accounts
--------------	---

Nederland:	11.086
EU15:	195.164

Source: DG for Agriculture and Rural Development, Technical meeting on CMEF 30 November 2005-Document 6b.

Indicator 14	Labour productivity in forestry (GVA/employed person)
--------------	---

Nederland:	25.2
EU9:	38.3

Source: DG for Agriculture and Rural Development, Technical meeting on CMEF 30 November 2005-Document 6b.

Indicator 15	Gross fixed capital formation in forestry (million euro) Eurostat, National Accounts
--------------	---

Tabel 15.1 GFCF in de bosbouw, mln Euro

year	Netherlands
1996	10.7
1997	10.9
1998	4.5
1999	7.0
2000	9.0
2001	11.0
2002	11.0
2003	:
2004	:
2005	:

Bron: Eurostat, Economic Accounts of Forestry.

Indicator 20	Water quality: Gross Nutrient Balances, 2000 Surplus of nitrogen in kg/ha
--------------	--

Nederland, 2000:	226
------------------	-----

Source: DG for Agriculture and Rural Development, Technical meeting on CMEF 30 November 2005- Document 6b.

Table 20.1 Gross nitrogen balance in the Netherlands and the EU 15, 1990 and 2000

	Fertilisers	Manure	Other Nitrogen	Total Nitrogen Input	Change in nitrogen input 1990 to 2000 (%)	Total Harvested Crops	Total Forage	Total crop residues	Total Nitrogen Output	Change in nitrogen output 1990 to 2000 (%)	Agricultural area ²	Change in agricultural area 1990 - 2000 (%)	Balance	Change in gross nutrient balance 1990 to 2000 (%)	
	kg/ha	kg/ha	kg/ha	kg/ha	(%)	kg/ha	kg/ha	kg/ha	kg/ha	(%)	1000 ha	(%)	kg/ha		
1990															
NL	210	235	49	493		-40	-190		-230		2006		263		
EU-15	76	57	24	157		-36	-55	0	-91		142990		65		
2000															
NL	179	206	44	428	-13.2	-45	-157		-202	-12	1955	-3	226	-14	
EU-15	74	57	23	155	-1.0	-44	-56	0	-100	10	130861	-8	55	-16	

Source: Source: EEA, Irena Indicator Fact sheet 18.

² The agricultural area provided my Member States to OECD (NL, DE, IE, AT, FI, IT, and PT) does not correspond to the utilised agricultural area reported in the Farm Structure Survey. For Sweden, only arable area is reported.

Table 9.1b Bodemgebruik in Nederland per provincie in ha. Specificatie 2000¹⁾

	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelder-land	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Landbouwgrond 2)	192296	264947	194703	243627	102842	308122	83272	164401	178300	141500	316958	135082
w.o. glastuinbouw	98	94	367	102	261	671	251	1752	9214	124	1135	912
Totaal bebouwd	14552	15309	13175	22751	6755	41603	20181	41262	50450	9918	55450	26925
w.o. woongebied	10437	11283	9703	15781	4672	28937	14198	29382	33483	6619	37713	18932
w.o. bedrijfsterrein	2932	2809	2068	4948	1451	7809	3209	7957	12474	2602	12172	5513
Semi-bebouwd	3757	2627	2116	2716	2674	4214	1935	6173	8583	3871	6118	3789
Verkeer	6377	8731	6769	10135	3434	15630	5115	11252	13086	7412	17057	8042
Recreatie	3627	4607	4420	6228	3775	12118	4997	12272	14597	3957	12066	6215
Bos	6924	11766	33034	36026	17662	95465	18705	13172	8171	3628	73183	32390
Droog natuurlijk terrein	2309	14962	6565	3521	487	19003	1235	13797	9091	3621	6550	2116
Nat natuurlijk terrein	3758	11978	3418	7668	4301	1351	719	3219	3479	4895	4548	746
Binnenwater	6694	65054	3838	9413	99300	16145	7785	71655	41659	14034	16246	5617
Buitenwater	56499	174107	0	0	0	0	0	68707	17159	100561	0	0
Totaal	296793	574088	268038	342085	241230	513651	143944	405910	344575	293397	508176	220922

Bron: CBS Bodemstatistiek ■.

- 1) Cijfers volgens vernieuwde methodiek van inventariseren; in verband daarmee niet goed vergelijkbaar met de cijfers van voorgaande jaren.
- 2) Omvat de oppervlakte cultuurgrond uit de Landbouwtelling, tuinen voor eigen gebruik, cultuurgrond van niet-telpligtigen, verspreide bebouwing, water smaller dan 6 m
- 3) I.v.m. gemeentelijke indeling van Waddenzee, Noordzee en IJsselmeer is de oppervlakte water vanaf 1989 aanzienlijk groter dan voordien.

Table 9.2 Land use in the NUTS3-regions of the Netherlands, 1996-2004

	bebouwd	bos en natuur	recreatie	landbouw
Oost-Groningen	5.8	5.6	1.6	83.0
Delfzijl en omgeving	5.9	2.1	1.3	85.2
Overig Groningen	6.5	6.3	1.6	81.0
Noord-Friesland	4.7	14.5	1.4	75.8
Zuidwest-Friesland	4.1	4.3	1.5	86.3
Zuidoost-Friesland	4.6	11.1	1.2	79.4
Noord-Drenthe	5.0	17.0	1.8	72.9
Zuidoost-Drenthe	5.5	12.2	1.6	76.5
Zuidwest-Drenthe	4.3	20.4	1.6	70.4
Noord-Overijssel	4.8	13.5	1.6	75.9
Zuidwest-Overijssel	6.8	13.4	1.8	74.1
Twente	9.0	15.1	2.1	69.7
Veluwe	7.6	42.7	2.5	44.1
Achterhoek	5.6	11.6	1.6	77.9
Arnhem/Nijmegen	15.1	18.3	4.0	56.5
Zuidwest-Gelderland	7.2	4.1	1.9	80.7
Flevoland	4.8	15.8	2.7	72.4
Utrecht	14.8	15.2	3.7	61.1
Kop van Noord-Holland	6.7	6.8	2.5	80.2
Alkmaar en omgeving	15.4	16.3	3.4	59.6
IJmond	25.1	30.1	8.9	28.9
Agglomeratie Haarlem	25.6	43.9	8.1	16.9
Zaanstreek	21.3	4.7	4.6	61.0
Groot-Amsterdam	21.8	3.4	6.8	56.6
Het Gooi en Vechtstreek	25.0	28.3	5.1	35.2
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	23.3	12.3	6.5	51.7
Agglomeratie 's -Gravenhage	35.5	16.7	12.6	23.0
Delft en Westland	17.2	4.3	3.8	66.0
Oost-Zuid-Holland	9.7	2.0	2.6	81.7
Groot-Rijnmond	18.4	8.1	5.5	58.6
Zuidoost Zuid-Holland	13.2	5.0	3.1	72.0
Zeeuwsch-Vlaanderen	4.7	5.8	1.5	83.2
Overig Zeeland	6.1	7.3	2.7	75.0
West-Noord-Brabant	11.6	12.7	2.0	67.7
Midden-Noord-Brabant	10.7	16.5	2.8	65.2
Noordoost-Noord-Brabant	10.5	11.9	2.4	70.4
Zuidoost-Noord-Brabant	12.0	26.1	2.6	55.0
Noord-Limburg	8.0	20.5	2.3	64.2
Midden-Limburg	9.5	19.0	2.0	64.1
Zuid-Limburg	20.7	8.5	4.4	58.7
Nederland				

Source: Eurostat, database (website).

Indicator 10	Agricultural land use (% arable crops, % permanent pastures, % permanent crops)
--------------	--

Table 10.1 Agricultural land use in the Netherlands, 2004

	ha	als % UAA
weiland	983389	51
bouwland	926386	48
overig	14751	1
totaal uaa	1924534	100
extensief weiland	91330	5

Bron: CBS, Landbouwtelling 2005.

Table 10.2 Agricultural land use in the agricultural census regions Netherlands, 2004

Arealen weiland, bouwland en overig naar bedrijfstype, provincie en coropgebied, in ha, 2004

Prov	Corname	Data	type						Totaal
			1 akkerb.	2 tuinb.	3 blijvende teelten	4 grond-gebonden veehouderij	5 intensieve veehouderij	99 gemengd	
01 Groningen	010 Oost-Groningen	weiland	648	4	12	6481	23	911	8079
		bouwland	34667	258	267	3335	123	6131	44781
		overig	164	0	266	10	1	83	524
		ha_cult	35479	263	545	9826	147	7124	53384
		ext weiland	374	4	12	599	10	209	1208
	020 Delfzijl en omstreken	weiland	251	1	1	6761	10	302	7326
		bouwland	10227	223	1	1194	79	1194	12918
		overig	1	1	121	0	0	0	123
		ha_cult	10479	225	123	7956	89	1495	20367
		ext weiland	181	1	0	267	6	28	483
	030 Overig Groningen	weiland	1123	36	5	44561	210	1032	46967
		bouwland	33247	456	89	5029	151	4068	43040
		overig	141	62	173	27	0	67	470
		ha_cult	34511	554	266	49617	361	5168	90477
		ext weiland	707	30	3	2357	148	278	3523
01 Groningen weiland			2022	41	18	57803	243	2245	62372
01 Groningen bouwland			78141	937	357	9558	353	11393	100739
01 Groningen overig			306	63	560	37	1	150	1117
01 Groningen ha_cult			80469	1042	934	67399	597	13787	164228
01 Groningen ext weiland			1262	35	15	3223	164	515	5214
02 Friesland	090 Noord Friesland	weiland	573	12	5	79297	200	1432	81519
		bouwland	16420	472	99	5672	102	2326	25091
		overig	2	90	3	64	6	1	166
		ha_cult	16995	573	107	85031	308	3762	106776
		ext weiland	287	8	4	5489	120	301	6209
	100 Zuidwest	weiland	252	1	0	40928	51	207	41439

	Friesland	bouwland	1329	149	12	3246	11	276	5023
		overig	0	8	0	14	0	0	22
		ha_cult	1581	157	12	44188	62	483	46483
		ext weiland	242	1	0	1795	48	74	2160
	110 Zuidoost Friesland	weiland	241	47	3	62058	185	929	63463
		bouwland	1378	878	85	8578	71	928	11918
		overig	1	2	0	49	1	1	54
		ha_cult	1620	926	88	70685	256	1859	75434
		ext weiland	234	32	0	3244	112	247	3869
02 Friesland weiland			1066	60	8	182283	436	2568	186421
02 Friesland bouwland			19127	1499	196	17496	184	3530	42032
02 Friesland overig			3	100	3	127	7	2	242
02 Friesland ha_cult			20196	1656	207	199904	626	6104	228693
02 Friesland ext weiland			763	41	4	10528	280	622	12238
03 Drenthe	170 Noord Drenthe	Weiland	405	35	6	16449	23	1234	18152
		bouwland	10699	159	53	4899	190	2265	18265
		Overig	37	25	159	10	0	25	256
		ha_cult	11142	219	217	21357	213	3524	36672
		ext weiland	247	19	0	1036	14	120	1436
	180 Zuidoost Drenthe	Weiland	1076	68	2	10471	63	1565	13245
		bouwland	31903	582	103	4925	220	5829	43562
		Overig	152	250	147	12	0	60	621
		ha_cult	33132	900	250	15408	284	7455	57429
		ext weiland	753	26	2	626	52	345	1804
	190 Zuidwest Drenthe	Weiland	517	316	25	30362	171	1200	32591
		bouwland	11005	1557	148	9694	543	2978	25925
Overig		26	13	49	30	5	48	171	
ha_cult		11549	1886	222	40085	718	4228	58688	
ext weiland		346	27	7	1480	113	125	2098	
03 Drenthe weiland			1998	419	33	57282	257	3999	63988
03 Drenthe bouwland			53607	2298	304	19518	953	11072	87752
03 Drenthe overig			215	288	355	52	5	133	1048
03 Drenthe ha_cult			55823	3005	689	76850	1215	15207	152789

03 Drenthe ext weiland			1346	72	9	3142	179	590	5338
04 Overijssel	250 Noord Overijssel	weiland	556	170	10	63113	550	2529	66928
		bouwland	8325	1039	212	13576	860	3446	27458
		overig	15	70	4	51	1	18	159
		ha_cult	8896	1278	226	76738	1413	5992	94543
		ext weiland	433	156	4	3699	357	532	5181
	260 Zuidw. Overijssel	weiland	189	9	16	18499	457	1039	20209
		bouwland	2891	103	118	5422	511	1407	10452
		overig	1	3	2	15	4	4	29
		ha_cult	3082	116	136	23935	973	2450	30692
	270 Twente	ext weiland	114	6	6	540	331	332	1329
		weiland	571	42	92	50732	1091	4529	57057
		bouwland	3876	189	501	19126	2051	4426	30169
overig		14	36	20	175	12	73	330	
		ha_cult	4461	268	614	70031	3153	9029	87556
		ext weiland	498	19	34	2666	658	1034	4909
04 Overijssel weiland			1316	221	118	132344	2098	8097	144194
04 Overijssel bouwland			15092	1331	831	38124	3422	9279	68079
04 Overijssel overig			30	109	26	241	17	95	518
04 Overijssel ha_cult			16439	1662	976	170704	5539	17471	212791
04 Overijssel ext weiland			1045	181	44	6905	1346	1898	11419
05 Flevoland	950 IJsselmeerpolders	weiland	667	72	0	8458	19	2289	11505
		bouwland	58729	3737	1778	3966	140	10905	79255
		overig	4	185	3	9	0	11	212
		ha_cult	59400	3995	1781	12432	160	13204	90972
		ext weiland	434	68	0	260	19	190	971
05 Flevoland weiland			667	72	0	8458	19	2289	11505
05 Flevoland bouwland			58729	3737	1778	3966	140	10905	79255
05 Flevoland overig			4	185	3	9	0	11	212
05 Flevoland ha_cult			59400	3995	1781	12432	160	13204	90972
05 Flevoland ext weiland			434	68	0	260	19	190	971
06 Gelderland	330 Veluwe	weiland	552	47	61	38530	1326	3820	44336
		bouwland	3062	118	461	9136	1153	2583	16513
		overig	7	38	112	56	6	58	277

		ha_cult	3621	204	635	47722	2484	6462	61128
		ext weiland	464	22	52	3766	617	958	5879
	340 Achterhoek	weiland	737	96	32	55424	1142	4797	62228
		bouwland	7065	588	367	20011	2933	6261	37225
		overig	4	24	9	101	11	74	223
		ha_cult	7806	710	407	75536	4087	11133	99679
		ext weiland	481	27	29	1717	555	910	3719
	350 Arnhem/Nijmegen	weiland	356	161	77	24240	313	2386	27533
		bouwland	5022	255	1179	5667	577	3377	16077
		overig	29	232	11	223	5	21	521
		ha_cult	5407	647	1265	30131	895	5783	44128
		ext weiland	249	123	58	6119	200	438	7187
	360 Zuidwest Gelderland	weiland	175	217	297	25273	269	2739	28970
		bouwland	1988	489	5189	4592	262	1944	14464
		overig	0	377	24	35	0	28	464
		ha_cult	2163	1082	5511	29900	533	4713	43902
		ext weiland	119	167	189	2035	199	619	3328
06 Gelderland weiland			1820	521	467	143467	3050	13742	163067
06 Gelderland bouwland			17137	1450	7196	39406	4925	14165	84279
06 Gelderland overig			40	671	156	415	22	181	1485
06 Gelderland ha_cult			18997	2643	7818	183289	7999	28091	248837
06 Gelderland ext weiland			1313	339	328	13637	1571	2925	20113
07 Utrecht	420 Utrecht	weiland	380	58	126	55145	518	2118	58345
		bouwland	925	120	1848	5977	171	1425	10466
		overig	12	125	15	29	0	49	230
		ha_cult	1317	302	1989	61152	688	3593	69041
		ext weiland	348	30	101	2725	308	469	3981
07 Utrecht weiland			380	58	126	55145	518	2118	58345
07 Utrecht bouwland			925	120	1848	5977	171	1425	10466
07 Utrecht overig			12	125	15	29	0	49	230
07 Utrecht ha_cult			1317	302	1989	61152	688	3593	69041
07 Utrecht ext weiland			348	30	101	2725	308	469	3981
08	480 Kop van	weiland	529	896	37	25919	48	2345	29774

Noordholland	Noordholland	bouwland	17007	16931	906	2838	28	5681	43391
		overig	0	270	1	2	0	5	278
		ha_cult	17535	18099	943	28760	76	8032	73445
		ext weiland	334	711	26	1415	22	231	2739
	490 Alkmaar en omstreken	weiland	106	127	0	7522	7	177	7939
		bouwland	1370	1955	13	467	8	565	4378
		overig	0	139	0	0	0	0	139
		ha_cult	1477	2222	13	7989	15	742	12458
		ext weiland	72	108	0	686	5	14	885
	500 IJmond	weiland	6	16	0	3108		41	3171
		bouwland	108	402	1	212		13	736
		overig	0	35	0	0		1	36
		ha_cult	115	453	1	3321		55	3945
		ext weiland	0	15	0	303		3	321
	510 Agglomeratie Haarlem	weiland	0	0	0	1266		59	1325
		bouwland	97	52	1	48		192	390
		overig	0	2	0	1		0	3
		ha_cult	97	55	2	1314		251	1719
		ext weiland	0	0	0	87		59	146
520 Zaanstreek	weiland	15	0	0	2380		22	2417	
	bouwland	266	0	0	172		39	477	
	overig	0	10	15	0		0	25	
	ha_cult	281	10	15	2552		61	2919	
	ext weiland	15	0	0	95		22	132	
531 Amsterdam	weiland	17	3		1700		14	1734	
	bouwland	157	12		24		32	225	
	overig	0	14		0		0	14	
	ha_cult	174	28		1725		46	1973	
	ext weiland	17	3		141		14	175	
532 Overig Amsterdam	weiland	368	129	4	20061	9	598	21169	
	bouwland	8023	1000	101	955	5	1196	11280	

		overig	1	498	6	0	0	6	511
		ha_cult	8392	1626	111	21017	13	1798	32957
		ext weiland	280	99	4	1771	9	166	2329
	540 Het Gooi en Vechtstreek	weiland	107	8	6	4449		10	4580
		bouwland	255	19	39	258		4	575
		overig	0	6	1	0		0	7
		ha_cult	360	33	46	4708		14	5161
		ext weiland	107	4	6	443		7	567
08 Noordholland weiland			1148	1179	47	66405	64	3266	72109
08 Noordholland bouwland			27283	20371	1061	4974	41	7722	61452
08 Noordholland overig			1	974	23	3	0	12	1013
08 Noordholland ha_cult			28431	22526	1131	71386	104	10999	134577
08 Noordholland ext weiland			825	940	36	4941	36	516	7294
09 Zuidholland	600 Aggl. Leiden en Bollenstreek	weiland	25	90	2	5469		91	5677
		bouwland	186	3179	15	147		153	3680
		overig	0	289	3	1		3	296
		ha_cult	211	3558	20	5617		249	9655
		ext weiland	25	40	2	289		13	369
	610 Aggl. 'sGravenhage	weiland	5	11	0	2588	2	50	2656
		bouwland	59	63	13	65	0	55	255
		overig	0	149	8	0	0	0	157
		ha_cult	64	223	21	2653	2	105	3068
		ext weiland	5	11	0	195	2	5	218
	620 Delft en Westland	weiland	64	119	0	4129	3	82	4397
		bouwland	434	124	17	191	0	96	862
		overig	0	3271	19	0	0	4	3294
		ha_cult	498	3513	37	4319	3	181	8551
		ext weiland	64	75	0	94	3	25	261
	630 Oost Zuidholland	weiland	94	85	63	22833	149	575	23799
		bouwland	2305	514	1139	1638	16	1343	6955
		overig	0	230	88	2	0	8	328

		ha_cult	2400	828	1290	24472	165	1925	31080
		ext weiland	44	75	49	1223	84	58	1533
	641 Rijnmond	weiland	219	50	27	3954	3	455	4708
		bouwland	5185	623	129	484	0	1695	8116
		overig	1	407	7	36	0	4	455
		ha_cult	5405	1081	163	4474	3	2155	13281
		ext weiland	98	33	10	418	0	65	624
	642 Overig Rijnmond	weiland	505	108	27	8444	11	1099	10194
		bouwland	23143	1846	524	1222	7	5902	32644
		overig	0	1066	6	1	0	34	1107
		ha_cult	23648	3020	558	9669	18	7035	43948
		ext weiland	412	79	27	779	9	221	1527
	650 Zuidoost Zuidholland	weiland	173	27	21	23012	81	621	23935
		bouwland	2542	198	450	1203	3	703	5099
		overig	7	56	3	2	0	0	68
		ha_cult	2722	280	475	24215	84	1324	29100
		ext weiland	102	23	17	845	29	166	1182
	09 Zuidholland weiland		1085	490	140	70429	249	2973	75366
	09 Zuidholland bouwland		33854	6547	2287	4950	26	9947	57611
	09 Zuidholland overig		8	5468	134	42	0	53	5705
	09 Zuidholland ha_cult		34948	12503	2564	75419	275	12974	138683
	09 Zuidholland ext weiland		750	336	105	3843	127	553	5714
10 Zeeland	710 Zeeuwsch Vlaanderen	weiland	1357	60	13	2702	8	1188	5328
		bouwland	38662	408	756	2184	87	3622	45719
		overig	18	4	67	1	0	15	105
		ha_cult	40037	471	836	4887	95	4827	51153
		ext weiland	654	5	13	138	3	172	985
	720 Overig Zeeland	weiland	1349	73	49	5755	60	2706	9992
		bouwland	43178	1080	3835	2711	206	8432	59442
		overig	20	140	3	3	0	9	175
		ha_cult	44545	1293	3887	8470	266	11147	69608
		ext weiland	775	65	34	361	33	496	1764

10 Zeeland weiland			2706	133	62	8457	68	3894	15320
10 Zeeland bouwland			81840	1488	4591	4895	293	12054	105161
10 Zeeland overig			38	144	70	4	0	24	280
10 Zeeland ha_cult			84582	1764	4723	13357	361	15974	120761
10 Zeeland ext weiland			1429	70	47	499	36	668	2749
11 Brabant	780 West Noordbrabant	weiland	1097	390	181	15794	175	2479	20116
		bouwland	23931	3543	2747	8477	684	7181	46563
		overig	9	570	49	31	6	22	687
		ha_cult	25038	4502	2977	24303	864	9681	67365
		ext weiland	675	282	121	927	113	325	2443
	790 Midden Noordbrabant	weiland	1157	160	62	20902	512	2723	25516
		bouwland	11726	1011	1736	12746	2207	7351	36777
		overig	23	198	33	58	8	22	342
		ha_cult	12908	1367	1831	33705	2727	10095	62633
		ext weiland	938	87	39	841	334	510	2749
	801 Stadsgewest 'sHertogenbosch	weiland	380	31	18	4644	209	475	5757
		bouwland	1048	188	257	3262	445	819	6019
		overig	1	10	35	4	1	3	54
		ha_cult	1429	229	310	7909	656	1298	11831
		ext weiland	267	16	9	196	133	147	768
	802 Overig Nooroost Noordbrabant	weiland	646	135	80	18233	1202	2676	22972
		bouwland	6779	1383	1359	13963	4910	6634	35028
		overig	17	75	19	17	27	27	182
		ha_cult	7442	1593	1460	32215	6140	9337	58187
		ext weiland	476	71	47	829	874	685	2982
810 Zuidoost Noordbrabant	weiland	933	193	113	19819	1198	2347	24603	
	bouwland	6744	1804	1534	14285	4413	5928	34708	
	overig	17	311	40	45	24	23	460	
	ha_cult	7694	2308	1687	34150	5635	8297	59771	

		ext weiland	672	109	55	709	717	473	2735
11 Brabant weiland			4213	909	454	79392	3296	10700	98964
11 Brabant bouwland			50228	7929	7633	52733	12659	27913	159095
11 Brabant overig			67	1164	176	155	66	97	1725
11 Brabant ha_cult			54511	9999	8265	132282	16022	38708	259787
11 Brabant ext weiland			3028	565	271	3502	2171	2140	11677
12 Limburg	870 Noord Limburg	weiland	706	468	94	7560	461	1797	11086
		bouwland	6340	5087	2435	4679	2314	6919	27774
		overig	10	804	76	21	13	44	968
		ha_cult	7057	6359	2605	12258	2788	8759	39826
		ext weiland	489	303	75	270	321	298	1756
	880 Midden Limburg	weiland	868	94	55	6476	379	2154	10026
		bouwland	6896	2428	755	4663	1411	7288	23441
		overig	11	51	21	25	11	49	168
		ha_cult	7775	2573	831	11162	1801	9491	33633
		ext weiland	685	58	35	390	243	350	1761
	890 Zuid Limburg	weiland	801	7	58	7643	48	2069	10626
		bouwland	9659	122	1312	4168	250	3739	19250
		overig	11	4	3	11	0	11	40
		ha_cult	10471	134	1373	11821	298	5819	29916
		ext weiland	377	7	42	268	15	396	1105
12 Limburg weiland			2375	569	207	21679	888	6020	31738
12 Limburg bouwland			22895	7637	4502	13510	3975	17946	70465
12 Limburg overig			32	859	100	57	24	104	1176
12 Limburg ha_cult			25303	9066	4809	35241	4887	24069	103375
12 Limburg ext weiland			1551	368	152	928	579	1044	4622
Total weiland			20796	4672	1680	883144	11186	61911	983389
Total bouwland			458858	55344	32584	215107	27142	137351	926386
Total overig			756	10150	1621	1171	142	911	14751
Total ha_cult			480416	70163	35886	1099415	38473	200181	1924534
Total ext weiland			14094	3045	1112	54133	6816	12130	91330

Bron: CBS, Landbouwtelling 2005.

Indicator 11	<p>Farm structure</p> <p>This indicator consists in 5 sub-indicators :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Number of farms • Utilised agricultural area • Average area farm size and distribution • Average economic farm size and distribution • Labour force
--------------	--

Table 11.1 Aantal landbouwbedrijven naar type en totaal, 1999

Min of bedrijven		typbl								Totaal
provlbl	crolbl	01 akkerb.	02 tuinb.	03 blijvende teelten	04 graas dier- bedr.	05 hok- dier- bedr.	06 gewas sen- comb.	07 gewas/ veeteelt -comb.	08 overige comb.	
01 Groningen	010 Oost-Groningen	679	7	43	225	31	23	5	134	1147
	020 Delfzijl en omstreken	143	10	3	220	14	10	7	22	429
	030 Overig Groningen	616	102	25	1713	79	28	19	97	2679
02 Friesland	090 Noord Friesland	404	74	19	2706	55	51	24	71	3404
	100 Zuidwest Friesland	41	15	4	1279	28	1	11	11	1390
	110 Zuidoost Friesland	52	23	15	2233	98	8	18	24	2471
03 Drenthe	170 Noord Drenthe	253	19	14	770	20	6	5	81	1168
	180 Zuidoost Drenthe	685	112	26	501	67	26	14	173	1604
	190 Zuidwest Drenthe	299	50	36	1560	134	26	46	82	2233
04 Overijssel	250 Noord Overijssel	249	121	32	3623	371	23	163	127	4709
	260 Zuidwest Overijssel	68	16	14	1099	156	11	102	87	1553
	270 Twente	255	52	62	3596	619	21	495	266	5366
05 Flevoland	950 IJsselmeerpolders	1291	181	145	317	15	187	9	123	2268
06 Gelderland	330 Veluwe	121	99	84	3417	1009	37	568	153	5488
	340 Achterhoek	389	67	72	3674	808	53	443	368	5874
	350 Arnhem/Nijmegen	195	405	212	1178	226	64	83	156	2519
	360 Zuidwest Gelderland	94	548	767	1413	101	61	66	151	3201
07 Utrecht	420 Utrecht	48	185	265	2765	231	25	190	79	3788

08 Noordholland	480 Kop van Noordholland	481	1341	148	1158	22	191	16	90	3447
	490 Alkmaar en omstreken	44	262	10	402	10	24	2	20	774
	500 IJmond	6	179	4	93	1	5		2	290
	510 Agglomeratie Haarlem	5	23	2	41		1			72
	520 Zaanstreek	10	1		106			2		119
	531 Amsterdam	6	20		70			2	4	102
	532 Overig Amsterdam	210	577	44	881	7	35	1	19	1774
	540 Het Gooi en Vechtstreek	2	21	7	224	3	2	1	2	262
09 Zuidholland	600 Aggl. Leiden en Bollenstreek	10	974	17	295	1	11	1	5	1314
	610 Aggl. 'sGravenhage	8	250	7	165	5	4	3	1	443
	620 Delft en Westland	10	2317	31	206	6	9	1	5	2585
	630 Oost Zuidholland	67	396	679	1079	43	76	42	27	2409
	641 Rijnmond	153	380	27	259	5	59	7	33	923
	642 Overig Rijnmond	586	608	81	386	30	130	17	78	1916
	650 Zuidoost Zuidholland	62	87	94	1083	32	19	15	28	1420
10 Zeeland	710 Zeeuwsch Vlaanderen	1193	26	57	167	10	58	7	137	1655
	720 Overig Zeeland	1319	142	384	347	46	145	18	214	2615
11 Brabant	780 West Noordbrabant	814	754	488	1236	207	190	65	275	4029
	790 Midden Noordbrabant	392	304	161	1663	540	57	157	242	3516
	801 Stadsgewest 'sHertogenbosch	82	49	32	472	117	18	47	45	862
	802 Overig Nooroost Noordbrabant	420	226	118	1759	1043	66	234	263	4129
	810 Zuidoost Noordbrabant	423	328	170	1785	1110	77	223	266	4382
12 Limburg	870 Noord Limburg	292	995	273	635	526	198	126	214	3259
	880 Midden Limburg	325	217	85	571	357	132	100	192	1979
	890 Zuid Limburg	451	37	183	603	33	52	21	204	1584
Totaal Nederland										
		13253	12600	4940	47975	8216	2220	3376	4571	97151

Bron: CBS Landbouwtelling.

Tabel 11.2 Landbouwareaal in Nederland, 1994-2004 (ha)

			1994	2004
prov	corname	Data	Grand Total	Grand Total
01 Groningen	010 Oost-Groningen	weiland	6388	8079
		bouwland	49418	44781
		overig	0	524
		ha_cult	55804	53384
		ext weiland	478	1208
	020 Delfzijl en omstreken	weiland	6557	7326
		bouwland	12568	12918
		overig	3	123
		ha_cult	19127	20367
		ext weiland	334	483
	030 Overig Groningen	weiland	46192	46967
		bouwland	43963	43040
		overig	58	470
		ha_cult	90211	90477
		ext weiland	2074	3523
01 Groningen weiland			59137	62372
01 Groningen bouwland			105949	100739
01 Groningen overig			61	1117
01 Groningen ha_cult			165142	164228
01 Groningen ext weiland			2886	5214
02 Friesland	090 Noord Friesland	weiland	83599	81519
		bouwland	21452	25091
		overig	48	166
		ha_cult	105096	106776
		ext weiland	3487	6209
	100 Zuidwest Friesland	weiland	42169	41439
		bouwland	2771	5023
		overig	5	22
		ha_cult	44942	46483
		ext weiland	1620	2160
	110 Zuidoost Friesland	weiland	67371	63463
		bouwland	7694	11918
		overig	1	54
		ha_cult	75064	75434
		ext weiland	2486	3869
02 Friesland weiland			193139	186421
02 Friesland bouwland			31917	42032
02 Friesland overig			54	242
02 Friesland ha_cult			225102	228693
02 Friesland ext weiland			7593	12238
03 Drenthe	170 Noord Drenthe	weiland	21919	18152
		bouwland	30845	18265
		overig	8	256
		ha_cult	52771	36672
		ext weiland	1126	1436
	180 Zuidoost Drenthe	weiland	12371	13245

		bouwland	39952	43562
		overig	208	621
		ha_cult	52529	57429
		ext weiland	601	1804
	190 Zuidwest Drenthe	weiland	35058	32591
		bouwland	19984	25925
		overig	3	171
		ha_cult	55045	58688
		ext weiland	1357	2098
03 Drenthe weiland			69348	63988
03 Drenthe bouwland			90781	87752
03 Drenthe overig			219	1048
03 Drenthe ha_cult			160345	152789
03 Drenthe ext weiland			3084	5338
04 Overijssel	250 Noord Overijssel	weiland	76078	66928
		bouwland	24315	27458
		overig	37	159
		ha_cult	100431	94543
		ext weiland	3238	5181
	260 Zuidwest Overijssel	weiland	19012	20209
		bouwland	7076	10452
		overig	2	29
		ha_cult	26095	30692
		ext weiland	1149	1329
	270 Twente	weiland	56213	57057
		bouwland	28307	30169
		overig	31	330
		ha_cult	84551	87556
		ext weiland	4531	4909
04 Overijssel weiland			151303	144194
04 Overijssel bouwland			59698	68079
04 Overijssel overig			70	518
04 Overijssel ha_cult			211077	212791
04 Overijssel ext weiland			8918	11419
05 Flevoland	950 IJsselmeerpolders	weiland	12680	11505
		bouwland	80360	79255
		overig	102	212
		ha_cult	93140	90972
		ext weiland	767	971
05 Flevoland weiland			12680	11505
05 Flevoland bouwland			80360	79255
05 Flevoland overig			102	212
05 Flevoland ha_cult			93140	90972
05 Flevoland ext weiland			767	971
06 Gelderland	330 Veluwe	weiland	48824	44336
		bouwland	14299	16513
		overig	50	277
		ha_cult	63172	61128

		ext weiland	4493	5879
340	Achterhoek	weiland	67602	62228
		bouwland	34281	37225
		overig	17	223
		ha_cult	101904	99679
		ext weiland	4483	3719
350	Arnhem/Nijmegen	weiland	27194	27533
		bouwland	15804	16077
		overig	277	521
		ha_cult	43277	44128
		ext weiland	2878	7187
360	Zuidwest Gelderland	weiland	31908	28970
		bouwland	14182	14464
		overig	276	464
		ha_cult	46363	43902
		ext weiland	3196	3328
06 Gelderland weiland			175528	163067
06 Gelderland bouwland			78566	84279
06 Gelderland overig			620	1485
06 Gelderland ha_cult			254716	248837
06 Gelderland ext weiland			15050	20113
07 Utrecht	420 Utrecht	weiland	61977	58345
		bouwland	8547	10466
		overig	217	230
		ha_cult	70744	69041
		ext weiland	4042	3981
07 Utrecht weiland			61977	58345
07 Utrecht bouwland			8547	10466
07 Utrecht overig			217	230
07 Utrecht ha_cult			70744	69041
07 Utrecht ext weiland			4042	3981
08 Noordholland	480 Kop van Noordholland	weiland	31172	29774
		bouwland	41035	43391
		overig	211	278
		ha_cult	72415	73445
		ext weiland	2472	2739
	490 Alkmaar en omstreken	weiland	10319	7939
		bouwland	3860	4378
		overig	116	139
		ha_cult	14295	12458
		ext weiland	696	885
	500 IJmond	weiland	2169	3171
		bouwland	669	736
		overig	41	36
		ha_cult	2877	3945
		ext weiland	111	321
510 Agglomeratie Haarlem	weiland	1208	1325	
	bouwland	325	390	

		overig	3	3
		ha_cult	1535	1719
		ext weiland	44	146
520 Zaanstreek		weiland	3129	2417
		bouwland	341	477
		overig	4	25
		ha_cult	3473	2919
		ext weiland	120	132
531 Amsterdam		weiland	1879	1734
		bouwland	282	225
		overig	27	14
		ha_cult	2188	1973
		ext weiland	199	175
532 Overig Amsterdam		weiland	21555	21169
		bouwland	13305	11280
		overig	608	511
		ha_cult	35468	32957
		ext weiland	1722	2329
540 Het Gooi en Vechtstreek		weiland	4683	4580
		bouwland	299	575
		overig	10	7
		ha_cult	4994	5161
		ext weiland	270	567
08 Noordholland weiland			76114	72109
08 Noordholland bouwland			60116	61452
08 Noordholland overig			1020	1013
08 Noordholland ha_cult			137245	134577
08 Noordholland ext weiland			5634	7294
09 Zuidholland	600 Aggl. Leiden en Bollenstreek	weiland	5829	5677
		bouwland	3669	3680
		overig	335	296
		ha_cult	9836	9655
		ext weiland	470	369
	610 Aggl. 'sGravenhage	weiland	3428	2656
		bouwland	641	255
		overig	393	157
		ha_cult	4461	3068
		ext weiland	169	218
	620 Delft en Westland	weiland	5280	4397
		bouwland	1077	862
		overig	3616	3294
		ha_cult	9972	8551
		ext weiland	529	261
	630 Oost Zuidholland	weiland	24932	23799
		bouwland	6880	6955
		overig	329	328
		ha_cult	32142	31080
		ext weiland	1635	1533

	641 Rijnmond	weiland	5380	4708
		bouwland	8866	8116
		overig	368	455
		ha_cult	14613	13281
		ext weiland	506	624
	642 Overig Rijnmond	weiland	9958	10194
		bouwland	34619	32644
		overig	993	1107
		ha_cult	45566	43948
		ext weiland	1347	1527
	650 Zuidoost Zuidholland	weiland	26881	23935
		bouwland	4871	5099
		overig	89	68
		ha_cult	31844	29100
		ext weiland	1544	1182
09 Zuidholland weiland			81688	75366
09 Zuidholland bouwland			60623	57611
09 Zuidholland overig			6123	5705
09 Zuidholland ha_cult			148434	138683
09 Zuidholland ext weiland			6200	5714
10 Zeeland	710 Zeeuwsch Vlaanderen	weiland	4886	5328
		bouwland	49432	45719
		overig	5	105
		ha_cult	54323	51153
		ext weiland	1125	985
	720 Overig Zeeland	weiland	8797	9992
		bouwland	61533	59442
		overig	62	175
		ha_cult	70391	69608
		ext weiland	1390	1764
10 Zeeland weiland			13683	15320
10 Zeeland bouwland			110965	105161
10 Zeeland overig			67	280
10 Zeeland ha_cult			124714	120761
10 Zeeland ext weiland			2515	2749
11 Brabant	780 West Noordbrabant	weiland	25342	20116
		bouwland	47812	46563
		overig	448	687
		ha_cult	73607	67365
		ext weiland	2160	2443
	790 Midden Noordbrabant	weiland	27638	25516
		bouwland	29699	36777
		overig	141	342
		ha_cult	57477	62633
		ext weiland	2571	2749
	801 Stadsgewest 'sHertogenbosch	weiland	8366	5757
		bouwland	7133	6019
		overig	52	54

		ha_cult	15553	11831
		ext weiland	806	768
	802 Overig Nooroost Noordbrabant	weiland	27525	22972
		bouwland	32324	35028
		overig	71	182
		ha_cult	59923	58187
		ext weiland	2186	2982
	810 Zuidoost Noordbrabant	weiland	28815	24603
		bouwland	36199	34708
		overig	196	460
		ha_cult	65211	59771
		ext weiland	2436	2735
11 Brabant weiland			117686	98964
11 Brabant bouwland			153167	159095
11 Brabant overig			908	1725
11 Brabant ha_cult			271771	259787
11 Brabant ext weiland			10159	11677
12 Limburg	870 Noord Limburg	weiland	13630	11086
		bouwland	27475	27774
		overig	698	968
		ha_cult	41802	39826
		ext weiland	1521	1756
	880 Midden Limburg	weiland	11670	10026
		bouwland	21756	23441
		overig	46	168
		ha_cult	33474	33633
		ext weiland	1398	1761
	890 Zuid Limburg	weiland	12997	10626
		bouwland	20722	19250
		overig	5	40
		ha_cult	33722	29916
		ext weiland	1180	1105
12 Limburg weiland			38297	31738
12 Limburg bouwland			69953	70465
12 Limburg overig			749	1176
12 Limburg ha_cult			108998	103375
12 Limburg ext weiland			4099	4622
Nederland				
Total weiland			1050580	983389
Total bouwland			910642	926386
Total overig			10210	14751
Total ha_cult			1971428	1924534
Total ext weiland			70947	91330

Bron: CBS Landbouwtelling.

Table 11.3 Arbeidskrachten in Nederland, 1975-2004
Arbeidskrachten - regelmatig werkzaam - en arbeidsjaareenheden

	1975	1979	1985	1989	1995	2000	2001	2002	2003	2004
in duizenden personen										
Gezinsarbeidskrachten 1)										
mannen	186.7	170.7	170.5	164.5	144.7	132.5	126.2	117.2	115.0	109.5
vrouwen	88.4	75.2	75	73.6	70.2	61.9	59.9	61.2	61.6	58.3
totaal	275.1	245.9	245.5	238.1	215	194.4	186.1	178.4	176.6	167.8
Niet-gezinsarbeidskrachten										
mannen	33.4	33.8	36.7	40.9	44.5	57.9	55.5	51.2	50.8	40.3
vrouwen	2.7	4.3	7.1	11.2	16.7	29.9	27.6	28.5	27.8	21.5
totaal	36.1	38.1	43.8	52.1	61.2	87.7	83.1	79.8	78.6	61.8
Totaal arbeidskrachten										
mannen	220.1	204.6	207.2	205.4	189.2	190.4	181.7	168.5	165.7	149.8
vrouwen	91.2	79.5	82.1	84.8	86.9	91.7	87.5	89.7	89.4	79.8
totaal	311.3	284.1	289.3	290.2	276.2	282.1	269.2	258.2	255.2	229.7
1 000 arbeidsjaareenheden										
Gezinsarbeidskrachten 1)										
mannen	165.8	151.3	147.2	136.3	115.9	103.1	97.3	90.4	88.7	83.8
vrouwen	48.3	44.3	43.1	40.1	37.7	35.9	34.5	34.9	32.7	31.9
totaal	214.1	195.5	190.2	176.4	153.6	139	131.8	125.3	121.3	115.8
Niet-gezinsarbeidskrachten										
mannen	29.2	31.4	32.1	33.8	37.8	43.1	41.7	37.9	36.4	29.9
vrouwen	1.9	3.1	4.9	7.4	10.6	15.9	14.9	15.4	14.5	11.9
totaal	31.1	34.4	37	41.2	48.4	59.1	56.6	53.4	51	41.8
Totaal arbeidskrachten										
mannen	195.0	182.7	179.3	170.1	153.7	146.2	138.9	128.3	125.1	113.8
vrouwen	50.2	47.4	47.9	47.5	48.3	51.8	49.4	50.3	47.2	43.8
totaal	245.2	229.9	227.2	217.6	202	198	188.4	178.7	172.3	157.6

Bron: CBS landbouwtelling

N.B.: M.i.v. 1983 zijn uitwonende meewerkende kinderen bij gezinsarbeidskrachten, daarvoor bij niet-gezinsarbeidskrachten geteld.

1) zie de toelichting aan het begin van dit hoofdstuk.

Table 11.4 Bedrijven naar nge-klasse en hoofdbedrijfstype (NEG)
Holdings by dsu-class and main type of holding (DCT)

...nge-klasse	3 tot 12	12 tot 16	16 tot 20	20 tot 24	24 tot 32	32 tot 40	40 tot 50	50 tot 70	70 tot 100	100 tot 150	150 en meer	totaal
Akkerbouwbedrijven												
1990	4117	970	774	607	1077	1027	1290	2415	2282	1203	503	16265
1995	3790	851	689	595	924	789	1003	1873	1992	1407	750	14663
2000	3522	918	670	546	878	717	799	1585	1757	1375	982	13749
2001	3428	831	633	522	867	730	815	1439	1552	1203	891	12911
2002	3408	814	666	521	878	714	771	1395	1500	1183	906	12756
2003	3443	871	677	514	869	708	834	1343	1451	1077	824	12611
2004	3487	871	662	544	873	667	794	1310	1436	1124	859	12627
Tuinbouwbedrijven												
1990	1841	674	651	607	1185	1148	1244	2190	2690	2796	2939	17965
1995	1149	456	448	416	785	741	887	1607	2017	2645	4738	15889
2000	813	330	338	294	603	551	639	1241	1446	1988	5038	13281
2001	703	291	288	274	539	475	579	1027	1320	1785	5036	12317
2002	659	289	259	263	480	435	567	959	1195	1714	4973	11793
2003	594	246	249	241	452	424	522	945	1135	1595	4921	11324
2004	526	260	240	207	444	384	476	912	1077	1471	4748	10745
Blijvende teeltbedrijven												
1990	1188	419	367	350	620	541	512	755	533	289	188	5762
1995	872	304	281	234	453	423	489	726	818	624	526	5750
2000	747	284	242	239	463	371	404	722	692	503	479	5146
2001	721	267	223	234	416	345	436	700	625	465	483	4915
2002	710	248	215	204	378	338	393	698	595	459	523	4761
2003	615	223	222	179	357	293	375	679	630	497	598	4668
2004	573	220	202	178	334	286	365	660	644	492	618	4572
Graasdierbedrijven												
1990	15282	2911	2295	2339	4389	4908	6186	10405	6720	2314	577	58326
1995	13329	2833	2159	1693	2499	2292	2905	6780	9814	7636	2673	54613
2000	11584	2431	1913	1488	2241	1828	2296	5299	8432	6859	2704	47075
2001	11544	2549	1869	1422	2083	1798	2103	4703	7820	7301	2995	46187
2002	11158	2323	1788	1341	2068	1719	2017	4454	7589	6984	2935	44376
2003	10771	2211	1641	1263	2061	1658	2034	4352	7456	6704	2850	43001
2004	10673	2147	1666	1200	1937	1641	1955	4229	7056	6815	2947	42266
Hokdierbedrijven												
1990	2030	670	595	512	1019	1029	1408	2260	1354	607	323	11807
1995	1084	388	401	382	677	631	875	1838	2022	1291	825	10414
2000	391	266	242	229	515	427	533	1195	1643	1567	1374	8382
2001	311	190	196	206	470	344	498	1012	1518	1538	1358	7641
2002	277	160	186	205	402	403	447	985	1433	1428	1272	7198
2003	331	172	206	186	341	331	408	936	1167	987	852	5917
2004	283	163	187	204	328	330	371	898	1179	1049	908	5900
Gewassencombinaties												
1990	608	212	180	162	280	208	210	340	296	206	104	2806
1995	324	143	126	135	223	182	199	294	343	286	229	2484
2000	271	105	87	77	147	163	151	250	248	295	301	2095
2001	209	93	88	77	157	137	141	221	250	241	275	1889

2002	189	81	80	68	154	135	148	221	270	240	333	1919
2003	185	63	90	73	121	128	145	204	259	243	328	1839
2004	166	71	67	61	130	122	114	205	213	241	310	1700
Veeteeltcombinaties												
1990	1207	401	312	275	481	509	697	1062	752	339	122	6157
1995	663	317	226	212	350	284	303	613	716	561	316	4561
2000	220	154	153	142	244	195	197	403	503	513	385	3109
2001	183	133	115	106	238	193	186	303	400	473	376	2706
2002	163	120	120	113	199	166	161	270	401	460	360	2533
2003	196	128	100	131	177	133	117	210	274	297	225	1988
2004	192	130	107	121	138	108	139	189	265	311	260	1960
Gewassen- veeteeltcombinaties												
1990	2148	487	328	254	417	342	380	627	479	251	102	5815
1995	1603	405	296	232	321	237	223	399	473	372	267	4828
2000	1417	367	241	230	355	240	188	320	400	423	465	4646
2001	1305	328	272	212	311	229	179	303	320	373	385	4217
2002	1234	310	239	195	304	221	222	298	353	418	450	4244
2003	1196	348	248	237	325	248	196	302	312	361	380	4153
2004	1195	344	273	240	317	232	200	290	305	339	380	4115
Totaal												
1990	28421	6744	5502	5106	9468	9712	11927	20054	15106	8005	4858	124903
1995	22814	5697	4626	3899	6232	5579	6884	14130	18195	14822	10324	113202
2000	18965	4855	3886	3245	5446	4492	5207	11015	15121	13523	11728	97483
2001	18404	4682	3684	3053	5081	4251	4937	9708	13805	13379	11799	92783
2002	17798	4345	3553	2910	4863	4131	4726	9280	13336	12886	11752	89580
2003	17331	4262	3433	2824	4703	3923	4631	8971	12684	11761	10978	85501
2004	17095	4206	3404	2755	4501	3770	4414	8693	12175	11842	11030	83885

Table 11.5 Bedrijven naar bedrijfsgrootte (ha) en hoofdbedrijfstype (NEG)*Holdings by size (ha) and main type of holding (DCT)*

Bedrijven met ... ha cultuurgrond

	0	0,01-<1	1-<5	5-<10	10-<20	20-<30	30-<50	50-<100	100 e.m.	Bedrijven
Akkerbouwbedrijven										
1990	-	-	1779	2430	2688	2311	3773	2791	493	16265
1995	-	2	1516	2348	2529	1914	3110	2695	549	14663
2000	-	-	1278	2243	2545	1751	2692	2565	675	13749
2001	-	-	1120	2032	2411	1656	2465	2515	712	12911
2002	-	-	1181	1966	2444	1573	2372	2498	722	12756
2003	-	2	1064	1970	2474	1554	2304	2479	764	12611
2004	-	-	1024	2039	2498	1537	2253	2483	793	12627
Tuinbouwbedrijven										
1990	415	5860	8653	1677	979	226	114	39	2	17965
1995	356	4822	7805	1448	906	315	159	72	6	15889
2000	310	3459	6612	1249	887	343	265	128	28	13281
2001	298	3077	6159	1198	823	324	257	146	35	12317
2002	296	3169	5619	1089	803	365	247	171	34	11793
2003	280	2945	5333	1079	812	362	275	188	50	11324
2004	245	2743	5027	1098	749	372	273	193	45	10745
Blijvende teeltbedrijven										
1990	-	1168	2475	1018	833	172	77	18	1	5762
1995	-	1079	2456	999	897	202	82	32	3	5750
2000	-	834	2179	928	847	220	100	32	6	5146
2001	-	806	2066	849	823	211	116	38	6	4915
2002	2	816	1953	851	754	233	105	38	9	4761
2003	-	770	1924	827	778	218	97	43	11	4668
2004	-	738	1852	811	778	221	112	48	12	4572
Graasdierbedrijven										
1990	537	611	8128	10030	15245	12362	9238	2046	129	58326
1995	428	660	9079	8633	11902	10842	10096	2785	188	54613
2000	588	646	7750	6883	8485	8247	10343	3795	338	47075
2001	715	629	7825	6544	8063	7536	10356	4132	387	46187
2002	770	611	7443	6164	7095	6857	10379	4605	452	44376
2003	753	674	7238	5719	6673	6465	10171	4808	500	43001
2004	860	635	7192	5596	6401	6036	9978	5025	543	42266
Hokdierbedrijven										
1990	1737	2050	4626	2081	1154	128	29	2	-	11807
1995	1257	1594	4146	1918	1238	204	47	10	-	10414
2000	851	962	3268	1602	1272	297	107	23	-	8382
2001	753	823	2863	1506	1224	319	119	33	1	7641
2002	715	820	2625	1361	1190	329	119	38	1	7198
2003	650	700	2165	1073	968	260	79	21	1	5917
2004	613	690	2159	1112	929	262	108	27	-	5900
Gewassencombinaties										
1990	-	184	660	577	636	362	272	100	15	2806
1995	-	152	500	423	526	350	333	166	34	2484
2000	-	113	407	306	417	300	284	220	48	2095
2001	-	85	356	266	385	250	285	212	50	1889

2002	-	97	299	245	391	270	322	221	74	1919
2003	-	101	252	235	366	271	305	238	71	1839
2004		87	259	208	325	239	289	226	67	1700
Veeteeltcombinaties										
1990	24	116	1296	1580	2247	604	239	46	5	6157
1995	20	103	851	1139	1545	555	278	60	10	4561
2000	20	45	362	615	1056	530	359	109	13	3109
2001	25	30	299	499	890	476	360	112	15	2706
2002	19	29	248	441	755	475	388	159	19	2533
2003	16	30	255	382	584	316	264	126	15	1988
2004	10	19	255	368	548	339	275	133	13	1960
Gewassen-/veeteeltcombinaties										
1990	1	57	1043	1503	1446	794	648	287	36	5815
1995	-	41	850	1142	1165	615	615	323	77	4828
2000	-	27	680	993	1083	637	650	453	123	4646
2001	1	24	601	903	974	580	602	400	132	4217
2002	1	31	554	852	941	589	667	474	135	4244
2003	-	31	523	858	961	583	638	432	127	4153
2004		27	536	837	966	574	593	444	138	4115
T o t a l										
1990	2714	10046	28660	20896	25228	16959	14390	5329	681	124903
1995	2061	8453	27203	18050	20708	14997	14720	6143	867	113202
2000	1769	6086	22536	14819	16592	12325	14800	7325	1231	97483
2001	1792	5474	21289	13797	15593	11352	14560	7588	1338	92783
2002	1803	5573	19922	12969	14373	10691	14599	8204	1446	89580
2003	1699	5253	18754	12143	13616	10029	14133	8335	1539	85501
2004	1728	4939	18304	12069	13194	9580	13881	8579	1611	83885

Bron: CBS Landbouwtelling ■.

Table 11.6 Agrarische bedrijven naar bedrijfsgrootte (ha), totaal en naar hoofdberoep 1)
Holdings by size (ha) and by main occupation

Bedrijven met ... ha cultuurgrond											
Jaar	0	0.01	1	5	10	20	30	50	100 en	bedrijven	Oppervlakte
	tot 1	tot 5	tot 10	tot 20	tot 30	tot 50	tot 100	meer	totaal	totaal in ha	
1975	4264	14529	35814	30677	43995	19244	10860	2860	351	162594	2081964
1980	3834	12200	30955	26101	37259	18783	12015	3469	378	144994	2020237
1985	3650	11410	29216	22937	32179	18448	13455	4139	465	135899	2019023
1990	2714	10046	28660	20896	25228	16959	14390	5329	681	124903	2005608
1991	2797	9838	28546	20208	24058	16456	14474	5505	724	122606	1990856
1992	2727	9853	28875	19478	23053	16006	14458	5707	779	120936	1985513
1993	2446	9411	29190	19302	22383	15810	14493	5877	812	119724	1987651
1994	2191	8921	27955	18723	21598	15361	14660	5947	828	116184	1971431
1995	2061	8453	27203	18050	20708	14997	14720	6143	867	113202	1964747
1996	1951	8081	26483	17515	19988	14637	14735	6345	932	110667	1981688
1997	1829	7567	25403	17241	19233	14268	14843	6555	980	107919	1965121
1998	1691	7010	24588	16488	18443	13696	15038	6861	1058	104873	1972758
1999	1585	6515	23830	15783	17481	13093	15054	7084	1120	101545	1966951
2000	1769	6086	22536	14819	16592	12325	14800	7325	1231	97483	1955527
2001	1792	5474	21289	13797	15593	11352	14560	7588	1338	92783	1930924
2002	1803	5573	19922	12969	14373	10691	14599	8204	1446	89580	1949445
2003	1699	5253	18754	12143	13616	10029	14133	8335	1539	85501	1923083
2004	1728	4939	18304	12069	13194	9580	13881	8579	1611	83885	1928112

Hoofdberoep agrariër (aantal bedrijven) 1)											
Jaar	0	0.01	1	5	10	20	30	50	100 en	bedrijven	Oppervlakte
	tot 1	tot 5	tot 10	tot 20	tot 30	tot 50	tot 100	meer	totaal	totaal in ha	
1996	1425	6524	19950	13491	17657	13870	14204	6125	861	94107	1820895
1997	1425	6186	19714	13636	17102	13616	14365	6372	921	93337	1836501
1998	1294	5829	19286	13096	16354	13070	14579	6652	1002	91162	1848481
1999	1262	5474	18790	12532	15429	12488	14546	6858	1054	88433	1839407
2000	1431	5111	18004	11820	14613	11691	14337	7107	1159	85273	1832996
2001	1489	4612	17076	10971	13688	10726	14126	7368	1265	81321	1814247
2002	1462	4722	15931	10289	12571	10141	14193	7998	1385	78692	1841172
2003	1369	4514	14889	9627	11811	9482	13726	8086	1471	74975	1810928
2004	1382	4243	14566	9475	11463	9017	13464	8339	1532	73481	1811723

Specificatie 2004 naar hoofdbedrijfstype											
1	-	-	672	1411	1869	1308	2088	2371	755	10474	440076
2	240	2552	4782	1045	724	365	267	182	45	10202	67731
3	-	608	1575	748	745	212	107	45	11	4051	33553
4	627	431	4927	4167	5609	5801	9788	4938	513	36801	1047563
5	507	546	1858	1044	899	253	108	27	-	5242	36625
6	-	73	214	166	292	226	272	221	65	1529	47439
7	8	12	165	297	506	333	270	131	12	1734	38528
8	-	21	373	597	819	519	564	424	131	3448	100213

Bron: CBS Landbouwtelling

N.B.: voor de betekenis van de bedrijfstype no's zie tabel 21-a.

1) LEI-bewerking. Incl. rustend agrariërs.

Table 11.7 Arbeidskrachten voor land- en tuinbouwwerkzaamheden per provincie, regelmatig werkzaam, 2004

Labour force in agriculture and horticulture, regularly active, 2004

	Gezins- arbeidskrachten 1)		niet-gezins- arbeidskrachten		totaal arbeidskrachten	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Groningen	5176	2589	862	279	6038	2868
Friesland	8885	4367	1412	314	10297	4681
Drenthe	5617	2914	1341	555	6958	3469
Overijssel	13669	7531	1702	580	15371	8111
Flevoland	2982	1692	1293	526	4275	2218
Gelderland	18256	9818	4201	2225	22457	12043
Utrecht	4294	2271	989	361	5283	2632
Noord-Holland	8235	4070	5773	3020	14008	7090
Zuid-Holland	12168	6056	11669	5662	23837	11718
Zeeland	4800	2316	927	370	5727	2686
Noord-Brabant	18118	10419	6699	4469	24817	14888
Limburg	7312	4269	3454	3151	10766	7420
Totaal Nederland	109512	58312	40322	21512	149834	79824

Bron: CBS Landbouwtelling

Indicator 12	<p>Forestry structure</p> <p>This indicator consists in 3 sub-indicators :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Area of forest available for wood supply (FAWS) ▪ Ownership (% area of FAWS under "eligible" ownership) ▪ Average size of private holding (FOWL)
--------------	---

Forest available for wood supply (FAWS) is defined as "Forest where any legal, economic, or specific environmental restrictions do not have a significant impact on the supply of wood, which includes: areas where, although there are no such restrictions, harvesting is not taking place, for example areas included in long-term utilization plans or intentions".

FRA 2005 Categories / Designated function	Area (1000 hectares)					
	Primary function			Total area with function		
	1990	2000	2005	1990	2000	2005
Forest						
Production	31	4	4	203	274	279
Protection of soil and water	0	0	0	0	0	0
Conservation of biodiversity	19	90	90	206	296	301
Social services	9			216	296	301
Multiple purpose	280	266	271	not appl.	not appl.	not appl.
No or unknown function	6			not appl.	not appl.	not appl.
Total - Forest	345	360	365	not appl.	not appl.	not appl.

FRA 2005 Categories	Area (1000 hectares)			
	Forest		Other wooded land	
	1990	2000	1990	2000
Private ownership	169	181	0	0
Public ownership	176	179	0	0
Unknown	0	0	0	0
TOTAL	345	360	0	0

Indicator 13	Forest productivity Average net annual volume increment (FAWS)(measured as 1000m ³ overbark / year / ha of FAWS)
--------------	--

FRA 2005 Categories	Volume (million cubic meters over bark)					
	Forest			Other wooded land		
	1990	2000	2005	1990	2000	2005
Growing stock	52	61	65	0	0	0
Commercial growing stock	42	49	52	0	0	0

- *The growing stock, growth and removal survey (Houtoogststatistiek en prognose oogstbaar hout, HOSP) was a monitoring system of about 3000 permanent plots, which covered about 310,000 ha of the 350,000 ha of forest in the Netherlands. No monitoring plots are established on about 40,000 ha of forest that meets the FAO definition in this enquiry, but that has another type of land use, e.g. campsites, living areas, parking places, zoological gardens. Changes in this area of 40,000 ha cannot be estimated based on the HOSP monitoring system. In order to be able to give an indication for the growing stock in this area the report of Daamen (2002) is used. According to Daamen the average growing stock per hectare over the area (40,000 ha) that is not included in HOSP should be estimated as 87 m³ ha⁻¹. This value of 87 m³ ha⁻¹ is also used to calculate the growing stock for the area (65,000 ha) that was not in the 2000 survey (MFV).*
- *80% of the total growing stock in the Netherlands is available for wood production and is for this reason considered as the commercial growing stock.*

Indicator 14	LFA % UAA in non LFA / LFA mountain / other LFA / LFA with specific handicaps
--------------	--

Het totale areaal LFA in Nederland (stand van zaken 2004) is 225.001 ha. Dit valt allemaal onder LFA met specifieke handicaps.

Tabel 14.1 LFA in Nederland, 2004

	ha	Als % UAA
LFA met specifieke handicaps	225001	11.7
Niet-LFA	1699524	88.3
Totaal UAA	1924525	100.0

Bron: UAA uit Landbouwcijfers 2005.

Indicator 15	Areas of extensive agriculture <ul style="list-style-type: none"> • % Utilised Agricultural Area for extensive arable crops • % Utilised Agricultural Area for extensive grazing
--------------	--

This indicator provides useful information on the agro-economic context in which the policy is implemented. It reflects more the natural conditions rather than the actual current intensity of production.

Extensive agriculture is defined as :

- For area under arable crops production (except forage crops), when the regional yield for cereals (excluding rice) is less than 60% of the EU-27 average,
- For grazing livestock production (cattle, sheep & goats), when the stocking density does not exceed 1 Livestock Unit per hectare of forage area (forage crops, permanent pastures and meadows).

Vermoedelijk hebben we in Nederland geen 'Utilised Agricultural Area for extensive arable crops' volgens bovenstaande definitie.

Extensief graslandgebruik vindt vermoedelijk plaats in de buitendijkse gebieden en in natuurgebieden. Volgens de CBS, Landbouwtelling 2005 hebben we bijna 115.000 ha extensief weiland, wat overeenkomt met zo'n 6% van het landbouwareaal.

Indicator 16	Natura 2000 area This indicator consists in 3 sub-indicators : <ul style="list-style-type: none"> ▪ % of territory under Natura 2000 ▪ % UAA under Natura 2000 ▪ % forest area under Natura 2000
--------------	--

Table 16.1 Protected areas for biodiversity: Habitats and Birds Directives (% of total area)

	Habitats Directive		Birds Directives	
	2002	2003	2002	2003
EU 15	12.3	12.5	5.5	7.5
Nederland	8.2	9.5	1.6	1.6

Source: Eurostat, Newcronos.

Volgens de Natuurbalans 2005 (MNP, 2005: 56) zijn er sinds 2004 geen nieuwe aanwijzingen of aanmeldingen van nieuwe gebieden geweest onder de Vogel- en Habitat-richtlijn.

% UAA under Natura 2000

Area of Annex I agricultural habitat types in pSCIs and SCIs: The 33 habitat types from Annex I of the Habitats Directive that depend on a continuation of extensive farming practices are listed below. These habitats are typically open semi-natural habitats such as grasslands, or species rich hay and *Molinia* meadows, or heaths and fens. Without management these habitat types will lose most of their typical species composition via the invasion of shrubs and tree species. We assume that the ha covered with these habitats (22606 ha) are those Natura 2000 areas which coincide with agricultural area (UAA). For the Netherlands, this would imply that approximately 1% of UAA (about 2 million ha) is covered with Natura 2000 areas.

Table 16.2 Extent of Annex I targeted agricultural habitats and of broad agricultural habitat types in EU-15 Member States (geen aanduiding van jaar)

Member State	Total terrestrial area of pSCIs and SCIs (ha)	Member State Area (km ²)	Proportion of MS terrestrial surface covered by pSCIs and SCIs (%)	Area of Annex I agricultural habitat types in pSCIs and SCIs (ha)	% of Annex I agricultural habitat types in pSCIs and SCIs (%)
EU-15	39748837	3205980	12	6956547	18
NL	395497	41526	10	22606	6

Source: EEA, Irena, Fact sheet 4.

Andere schattingen wijzen uit dat slechts 35000 ha van het Nederlandse landbouwareaal onder de Habitat en Vogelrichtlijn valt (Esch, J. van, N. Hazendonk, H. van den Ancker en B. Looise (2003), Natuurlijke handicaps in gebieden waar landbouw gewenst is; Schetsen van de 'tweede laag' locaties Ede, Rapport EC-LNV nr 2003/23, p. 16). IN dat geval gaat het om 1,5 à 2% van het Nederlandse landbouwareaal.

We have no information on the % forest area under Natura 2000.

Indicator 17	Biodiversity: Protected forest % FOWL protected to conserve biodiversity, landscapes and specific natural elements (MCPFE 4.9, classes 1.1, 1.2, 1.3 & 2) (FOWL = Forest and Other Wooded Land)
--------------	---

See information provided under indicator 12.

Indicator 18	Development of forest area Average annual increase of forest and other wooded land areas
--------------	---

	bos		droog natuurlijk terrein		nat natuurlijk terrein	
	1996	2000	1996	2000	1996	2000
Groningen	6090	6924	2293	2309	3768	3758
Friesland	11596	11766	14805	14962	11923	11978
Drente	31819	33034	6787	6565	3539	3418
Overijssel	35741	36026	3501	3521	7676	7668
Flevoland	17419	17662	384	487	4285	4301
Gelderland	94214	95465	19570	19003	1386	1351
Utrecht	18601	18705	1251	1235	772	719
Noord Holland	13018	13172	13510	13797	3241	3219
Zuid Holland	7746	8171	9056	9091	3527	3479
Zeeland	3457	3628	3449	3621	5054	4895
Noord Brabant	72221	73183	6695	6550	4837	4548
Limburg	32158	32390	2270	2116	738	746
Nederland	344080	350126	83571	83257	50746	50080

Indicator 19	<p>Forest ecosystem health</p> <p>This indicator is further broken down according to the species groups:</p> <ul style="list-style-type: none"> - % Defoliation, all trees - % Defoliation, coniferous trees - % Defoliation, broadleaved trees
--------------	--

Indicator 20	<p>Water quality</p> <p>% territory designated as Nitrate Vulnerable Zone</p>
--------------	---

NL: 100%

Indicator 21	<p>Water use</p> <p>% irrigated UAA</p>
--------------	---

Irrigated area is defined as the area of irrigated crops, i.e. the area of crops which have actually been irrigated at least once during the 12 months prior to the survey date. Crops under glass and kitchen gardens, which are almost always irrigated, should not be included.

Indicator 22	<p>Protective forests concerning primarily water</p> <p>FOWL area managed primarily for soil & water protection (MCPFE 5.1 class 3.1)</p> <p>(FOWL = Forest and Other Wooded Land)</p>
--------------	--

Let op: in het document zijn indicator 22 en 23 samengevoegd tot: 'Protective forests concerning primarily soil, water and other ecosystem functions'.

Directorate General for Agriculture and Rural Development (2006), Common Monitoring and Evaluation Framework; Draft Fiches for Context Related Baseline Indicators, Brussels, January

Indicator 23	Protective forests concerning primarily soil
--------------	--

Indicator 24	<p>Internet infrastructure</p> <p>DSL coverage (%)</p>
--------------	--

DSL coverage is the percentage of the population that is depending on switches equipped for DSL (Digital Subscriber Line) and / or living in houses passed by an upgraded cable. This includes individuals and businesses located too far away from the switches to be reached, underestimating effective coverage.

Zie baseline indicator 32.

Bijlage 7 Lijst van betrokken maatschappelijke organisaties

ANWB	platform agrologistiek
Bedrijfsbureau Laag Holland	PNO Consultants
BIC Network	Prins in Communicatie
Biologica	Productschap Diervoeders
Bond van Boerderijzuivelaars	Productschap Granen, Zaden, Peulvruchten
Boschap	Productschap Vlees, Vee en eieren
CAH Dronten	Productschap Zuivel
Centrum voor landbouw en milieu	Produktschap Tuinbouw
CHO Consultants	Prov. Landschappen
CUMELA Nederland	Regio Randstad
CSM Suiker	Recron
De Zeeuwse Vlegel	RU Groningen
De Zonnehoeve Flevoland	SBB
Den Haneker	Sociaal Economische Raad (SER)
Dierenbescherming	SoPaG
ETC	Stadteland
Faculty of Spatial Sciences, Groningen University	Stichting meer bos in Nederland
Federatie Particulier Grondbezit	stg Terecht Anders
Food Valley	Stichting Agro Keten Kennis
Gemeente Amsterdam dienst RO	Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied
Glaskracht Nederland	Stichting Green Valley
Groene Kenniscooperatie	Stichting Natuur en Milieu
Hoofdproductschap Akkerbouw	Stichting Probos
Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster	Stichting Recreatie
Keeco Communicatie en onderzoek	Stimulus Programmamanagement
Landschapsbeheer NL	Streekeigen producten Nederland
Leader + Brabant	Subsidiefocus
Leader+ Gelderland	Suikerunie Dinteloord, dir. Agrarische Zaken
Leader+ Hoogeland	Talentum
Leader+ Kop van Noord Holland	Task Force Marktontwikkeling Biologische Landbouw
Leader+ Oldambt Westerwolde	Toer de Boer op
Leader+ Fryslân	UvW
Leader + De Waarden	Vereniging Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie (nepluvi)
Leader+ZHE	Vereniging van Bloemenveilingen in Nederland (VBN)
LLTB	Vereniging van Kamers van Koophandel
LTO Nederland NL	Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN)
LTO Noord	VNG
LVVK	Vogel, de Bureau
NAJK	Vogelbescherming NL
Natuurlijk Platteland Oost	Vrienden van het platteland
Natuurmonumenten	Vrienden van het platteland
Natuurvereniging Waterland	Waterschap Peel en Maasvalei
Nederlandse Bond voor Plattelandsvrouwen/ vrouwen van Nu	WUR
Nederlandse Melkveehouders Vakbond	Zij-actief
Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders	ZLTO
Nederlandse vakbond van Pluimveehouders	
Nederlandse Vakbond voor Varkenshouders	
Nederlandse Zuivelorganisatie (NZO)	
Partners Natuurlijk Platteland NL	